

A T T I Z

PARANTSOLATNAC

AH HIT AGAZATINAC

AM MI AT'ANCNAC

ÆS AH HIT PETSÆ

TINEC RÓVIDEN

VALO MAG'ARA

ZATTA

MATAS DEVAI.

AZT MONG'A SZENT PE

ter szent Lucátfnál ötödik részé-
ben Euangelománac.

Vram te neuedben meg ves-
tem hálomatt.

Tábláiais vagon a végén.

1543 u. 12-155

DEVAI MATAS

aſ ſ̄ atáfiainac Iſteni keduet,
 ęs békeſeget kéuán.

Kőſ beſédben ſoſtuc, mondani, nints
 iobb ki meg hal ęs üduőgöl, de aſ
 üduőſſegre, ęs világon kell meg tanul
 nunc aſ vtatt. Aſ vt mell' legén, ęs at tudo
 man, kiből meg tanulhattuc aſ vtatt, at tiſ
 parantſolat, ac Credo, ęs hog' ęs vtnac (ki
 net vége aſ üduőſſeg) eſmeretére mehe
 ſſőnc, aítatos kőnőrgés ſücfég: ęs ara Mi
 atánc. Aſért atámfiái acaréc tinectec eh há
 rom dologrúl rüüdeden írnom. mell' ęn
 íráſomat, noha nem igen bölſen berzettem
 de tudom mind aſ általís hog' io neuen
 véſitec, mert igallagnál egebet tinectec
 nem íram, oluallátoc el ęs vegetec biſon
 ſágot belőle, ha kinec kedeg nem teteſic,
 eg ab beſéd, czinállon iobbat, ha nints
 egeb haſon ęs ęn muncámban, io neuen
 véſem, auuag czac inditſa fel ak kereſte

necnec éppüleſére aſocat, kie ęn ná

lamnál tudosbac. I S T E N

N E C kedue ęs irgalmaſ

ſſága legén veletec.

Amen.

At tiſ

AT TIZ PA RANTSOLATNAC

K.E.Z.D.E.T.E.

ISTEN két dolgot parantsol mind
de necne, a^s ō esmeretét es minnet
esmeretōnkett : ekkét esmeret nekül
ūduōsslégne vtára senki nem iuthat.

A^s ōctuc mondani hog' a^s atában sana
ruság, irgalmasság vagōn, ki af fiat meg
kesergeti, de esmet meg vigasztallá.

A^s Isten mind iocnac mind gonōoc
nac teremtesne ocaért, atōcnac monda
tic, de a^s iocnac atá nem czac azért hog'
teremtette, de hog' ūduōsitiis. parantsolla
ért hog' ūtet atāncnac hiyuc Hiere. iij.
Atādnac hiy engemet. . . .

A^s ISTennec két igéie vagōn, eggic
parantsolat, mel'be feneget: ezt rúruēnec
hiyuc másic vigasztalás, ezt igéretne, au
uag Gōrōg befedből Euangeliomnac ne
uettuc. . . .

E^s ig' vagōn, minden hasonlatos hason
latosnac irul, a^s Isten am mi első atāncac,
mint a^s irás monga, a^s ū hasonlatosságára.

és képeretemtette vala, de az hasonlatos
állagból az eredendő bűnnec miatta ki esęc
miis minniaian w benne, czac az Christus
Iesus ki bűnnekül fogontatec, bűletęc atia-
nac hasonlatosságára, az Christus azért
czac kellemetes az atának, w neki wrül az
ata Isten, senkinec nem egębne, mind az
által nekönkis azt parantsolla hog' mi ben-
nönkis az eredendő igazság leg'en, mell' pa-
rantsolatát ha be nem tellesithetęc igaz-
ságát forgatta előncbe kiuel igazán bűn-
thetec es cārhostathat, mert ez az igazság
hog' ab bűnőst meg büntesse, micor ke-
deg minnen erőncből be nem tellesithet-
nőc ap parantsolatot, irgalmasságából nem
selelkeget el rülone, oruosságot adott ne-
kőnc, az w bent fiatt, ki büntelen, mi bű-
nősc vagunc, hog' bűnősc ab büntelen-
hez foamiunc: ki nūha czac w termębet
berent az ata Istennek kellemetes, de miis
kellemetessęc leőnc w általa, azért mint
előbör mondoc, esmerięc meg Istenőnket
esmerięc meg magguncat ha úduőgülni
acarunc. Mell' bűnősc legőnc, es az Isten
mel' igaz leg'en, meg esmerhetęc ap pa-
rantsolatból, touábbá mell' irgalmas leg'en
az Euangeliom es ac Credo megtanit-
nekön

3
nekönkis benne mel' bígodalmunc lehes-
ssen az Euangeliombol meg tudhatúc.

Eldőbor azért állunc keveset az Isten
esmeretérül, annac ytánna am minnen es-
meretóncrül, mert az egész bent irásis rúuis
deden ek két rébre oslic.

AZ ISTENI ESME- retreul.

AZ Isten véghetetlen hatalmasság ir-
galmasság, böltseség, igazsac, bentfeg-
kit w természetbe senki meg nem foghat,
de minden időben igéiét, es igéiének ielit
atta, mel'eből wret emberek meg esmer-
hettéc, Mondám oda fel, neki két igéie va-
gon, eggic parancsolat másic ígérét. Esme-
riúc meg wret, az az, az w acarattát mit acar,
haaz w igéiében acarattát meg esmeriúc, aca-
rattánac esmeretérül mehetonc természet-
nekis esmeretere. Kérdened, mi az w acar-
rattá az bent irás berent? Ez hog, mint min-
ket teremtet az w igéie által, acaris üduó-
ziteni czac az w igéiének az Christus Iesus
nac általa. Nem teremtet angaloc által,
nem bentec által, nem üduéjitis általoc.
Ez azért az Isten acaratta, es az w acarata-
tánac esmerete: mell'be minden keresztén-

A ij nec bis

nec bizonyosnac kell lenni, hog' minket \bar{w}
teremtet \bar{w} \bar{u} du \bar{o} g \bar{i} tis, teremtet a \bar{s} \bar{w} fi \bar{a} nac
 \bar{a} ltala, \bar{u} du \bar{o} g \bar{i} t a \bar{s} \bar{w} fi \bar{a} nac \bar{a} ltala, kibe kie
nem bizonyosnac carh \bar{o} statis a \bar{s} \bar{w} fi \bar{a} nac \bar{a} ltala
Esméri \bar{u} c meg a \bar{s} \bar{e} rt Isten \bar{o} nket, ki igen ir \bar{o}
galmas, bent fiat \bar{e} rett \bar{o} nc atta hal \bar{a} ltra: nem
er \bar{o} tlen, ha teremthetett, higg \bar{e} d \bar{u} du \bar{o} g \bar{i} the \bar{s}
tis, kinec irgalmass \bar{a} g \bar{a} t, ha meg vt \bar{a} lod, bi \bar{o}
z \bar{o} n igaz, meg b \bar{u} nteti ab b \bar{u} n \bar{o} s \bar{o} ket a \bar{s} \bar{w}
h \bar{i} retlen hal \bar{a} latlan \bar{s} agok \bar{e} rt.

A Z E M B E R I E S meretreul.

E Smet mondon \bar{a} d, mi v \bar{e} gre atta ne \bar{o}
k \bar{o} nc a \bar{s} Isten ap parantio \bar{i} atocat: ha \bar{s}
rom v \bar{e} gre. Els \bar{o} , b \bar{u} n \bar{o} s voltuncnac esme \bar{s}
ret \bar{e} re: masic emberec k \bar{o} z \bar{o} t valo iambor
 \bar{e} ltre: harmad, hog' v \bar{e} ger \bar{o} nc legene \bar{s} a \bar{s} or \bar{o}
uosh \bar{o} s, \bar{e} s dolgocat hog' meg \bar{e} rt \bar{u} c el \bar{o} z \bar{o}
s \bar{o} r a \bar{s} \bar{e} redend \bar{o} b \bar{u} n \bar{o} l kell valamit s \bar{o} lnunc

M I L E G \bar{E} N A Z \bar{e} redend \bar{o} b \bar{u} n.

A Z \bar{e} redend \bar{o} b \bar{u} nt meg nem tuthat \bar{o}
tuc mi leg \bar{e} n hanemba el \bar{o} z \bar{o} r a \bar{s} \bar{e} re
dend \bar{o} igall \bar{a} g mi leg \bar{e} n meg tudang \bar{u} c, em
lekez \bar{e} nc ide fel r \bar{u} la. A \bar{s} Isten Ad \bar{a} mot a \bar{s}
 \bar{w}

4
v̄ képeré és hasonlatosságára teremtetett
vala: mi legyen az v̄ képe és hasonlatossá
ga, meg magarássa bent Pál Colo. iij. és E
phe. iij. ezt monduán: Őltözzétec fel az első
embert, ki teremtetett igazságban, bent ség
ben, ép ségben. És igécből meg értuc mi le
gen az eredendő igazság, tudni mint, test
nec lélec nec tökéletessége, ép sége, igazsá
ga, bent sége, mind lélec nec, test nec ere nec
tökéletes volta, mell' eredendő igazságban
az első ember ha meg maradt volna, soha
sem Istenönket, sem atánfiát, sem lelkön
cbe, sem testön cbe meg nem bántottuc
volna, de szabad acaratan teremtetett va
la Adám, szabad acarattól vétecc, és ere
dő igazságból az eredendő bünbe esęc,
el vetuén az aiandécocatt mind testi cket,
mind lelkieket, kicbe teremtetett vala. A
jért az eredendő bün nem egyéb hanem
mind lélec nec test nec, auag' mind lelki te
sti aiandécocnac romlásá, fogatcozása, és
bücsége. az ártatlanágban mind at test nec
mind lélec nec acaratta eggütt iárt volna,
Istennec acarattából, telles erönckel beret
tuc volna v̄tet. Mostan kedeg mind lelki
és testi kéuanágunc Isten ellen vag'on. Ge
ne. 6. és 9. Mind az által az Isten azon has
sonlato

fontosságát, képét kévánna mi tölőne
mindenőntül, mind mel' be Adámot tes-
zemtette valaha kedeg be nem tellesítet-
tűc ammit kéván, ammit parantsol, az őrd-
tárhozattal fenéget, és ketség nekül ha dol-
gunchoz ideien nemlétűnc, oruost nem ke-
resőnc, cārhoztat. De at tiz parantsolatot az
jert parantsolla, hog' ütet telles büvőnc-
keressűc, és atāncsiāt, mint mi maguncat,
Továbbá ez egész világon menē ember
volt vag'on, leben, nég' állapotban voltanac
vannac, leš nec: ártatlanšagnac állapot-
ban és bűnec állapotában, mint Adam
és Eva, kic előzőr ártatlanoc valānac, bű-
nőssē lűnc. Ártatlanšagnac állapotāba bű-
nőssē nem lűen, ez czac ac Christus, Bűn-
ec állapotāba minden bentec és keregie-
nec, kic bűnbe fogontattac, de hitnec, az az
Christusbeli bizodalnocnac miatta, ártat-
lanšagnac állapotāba vitetnec. Czac bűn-
ec állapotāban, ežec ap pogānoc és ah-
hitetlen karežtenec. Azert látűc hog' az
Christusnac állapotā tōkēlletes, mint az
Adam állapotā, ha meg maratt volna ben-
ne, tōkēlletes volt volna. Azert az Isten
azon tōkēlletes állapotot kévānna mi töl-
lőnc, mel' volt Adāmban minec clōtte

bünt tütt volna, ha kedeg meg esmeriuc az
w parantsolattána c lehetetlen voltát, meg
látuc ammi erőten es náualás voltunckat,
egt meg tuduán, meg alájjuc maguncat,
hoggá solamodunc, neki kónörögönc oruos
sságot erőt es hatalmat ad, tudni maint, az w
Bent fiát, kinec ereiéből be tellesithettuc az
w parantsolattát. Innet immár következtic
hog' ha minnen erőncből minnen érde
möncből tökéletessé nem lehetönc, nem üd
üdüülhetönc. Azért idegen érdemből, Chris
tus Iesusnac érdeméből üdüdüülönc, Ide
gen tökéletességgel tökéletessüncc. Az
igéc kicbe az Adam tökéletességgét kés
uánná az Isten azac parantsolatonac mon
datnac. Az igéc kicbe igéri ac Christust,
igéretnecc, azag' Euangeliomnac mondat
nac, de mind ak két bebedtül rendberént
Bollönc immáran.

A Z P A R A N T

solatocrol.

S ENKI az Istennecc irgalmasságánac nag'
voltát meg nem esmerheti, ki az w bü
nös voltánac nag' voltát meg nem esmeri.
Régi mondás: Esmerd meg magadat. Büc
ség üdüösségre maguncnac esmerete, bü
nös voltunckat meg esmeruén. Esmeriuc
B meg Iste

meg Istenőncnek irgalmasságát. Ezen kezdődő azért ab bebedet el, hogy ha üdudjülni acatunc, maguncnac esmereténec, és isteni esmeretnec kell mi bennőnc lenni: ha hitetlenekis meg esmeric magocat, de az űmmagoc esmerete az Isteni esmeret nélkül kezdégbe eyt és cárhoztat. Esmerd meg magadat, esmerd meg Istenedet. Ap parantsolatból meg esmeri:ic maguncat, az Euangelionból Istenőnket. Azért ap parantsolatnac három haszna vagón.

AP PARANTSOLAT- nac első hasznáról.

O Da fel rüvideden meg mondóc hogy ap parantsolatnac három haszna vagón. Első, ű általa vagón bündőncnek esmerete. Rom. 3. és hetedic részében. hogy ab bün felette bündős legén ap parantsolatnac általa, és ötödíc részében. Ap parantsolat be iütt, hogy böuelkeggéc ab bün: Első Corintom belicnec tizenötödíc részében. Ab hünneccereie ap parantsolat, az az, ab bün mell e rősis, mel hatalmas legén, ap parantsolat lelki esmeretőncbe meg mutatta. Gala. 3. Ap parantsolat vétköncnek esmeretere adatott ap parantsolat minden emberi erőnc felet

te var

6
te vagón, mell'parantsolattal ám mi keüél-
ségönket acaria a3 vrt Istent cárhóstatni, kie
noha üduósségöncre semmit, auag' czac in-
gen sem gondolhatonc, mégis maguncs
ban bizonc, Istenis olfat parantsol ac keüél-
lecne, mell'parantsolattában meg esmer-
hetic erőden voltocat, czac ac Christus ki
ap parantsolatot be tellesztette, a3 a3, ki
sem lelkébe, gondolattába, czelekedetébe,
sem Istent sem atafiát soha meg nem bán-
totta, vgan ezen ártatlanfagott parantsola-
nekónkis a3 Istent. Mondanád, miért par-
antsollá ha be nem tellesithettü: Reá fer-
lel bent Agoston doctor Sermone 63. de
tempore. Azert agga ap parantsolatot hog'
fel geriebbe keüánfaguncat, es aggon is-
gétleget parantsollá touabbá nem hog'ten-
nen erődből be tellesithed, de mellett be-
kelten tellesztened, ha üduógyilni acarb.
Mint ditseriü: a3 otuóit, ki náuafancat bo-
teglégönket meg mongá, ditseriü a3
Istent, ki parantsolattával bánóncne, vrt
ben esmeretere. Itt kedeg ap parantsolatot
ertse minden ember a3 w' béüét, a3 w' leiki
esmeretett, mert mindenne a3 w' béüet ta-
nuia, ki mindent vag' meg ment, vag' cár-
hóstat, ha nem elébb halálánac oráian, es

¶ Utolso itéletcor meg ment at té búued
régedet, ha Christusba bízol: carhogtat, ha w
benne nem bízol. Eg azért első haßna ap pa
rantfolatnac, hog' bünönket, es bünös vol
tuncat meg esmeriúe, am másic haßnatis
vedd iol eßedbe.

AP PARANTSOLAT, nac másic haßnarúl.

MInt az oruos ki meg mong'a náua
ládat de meg nem gogithat, más or
uosho; igazit, ezenképpen az parantfolat,
mint bent Pál mong'a, vezerúnc nekónc ac
Christusho; Gala. 3. es iobb reménsegre va
lo be vitel, mell' átal köjelitónc Istenhez
Hebr. 7. Itt ocosoc legúnc, hog' bünönec
esmeretéból támat felelmóncból tuggúnc
ac Christusho; foßamnia, mert kétség ne
kül mindennec ell' kell vezni, valaki Chri
stusho; nem twd foßamni. Iol eßedbe ve
ged touábbá mit mond bent Pál, Christus
ho; vezer, nem angálho; nem benthez, nem
bultsuhó; Innet vagón az, hog' ac Christu
sis mindencor ho;gáia hi est monduán, Iú
ietec en ho;gám minnáian. Mat. 11. es, Az
ata Isten valakiket Christusnac adott, ezac
w ho;gá mennec lo, s. Iusson eßedbe itt im
már mit

már mit mondáné oda fel, aꝫ Istenhéc kéꝫ
 igéte vagón, eggic parantsolat, mellparants
 solat nem egéb hanem aꝫ ũ acarattá, mi aꝫ
 hog' meg esmerd bündös voltodat, meg fe
 lemléꝫ, melt félelem ab bóltféségneꝫ erede
 te, minden teremtetett állatnac, és ténmagad
 nac érdeméből kéꝫségbe essél, vedd hozzád
 aꝫ Istenneꝫ igéretét, eꝫ ac Christus, ki min
 den kereꝫténneꝫ érdeme, áldoꝫatta, eleg tes
 tele, hig' aꝫ euangélionnac, ki nem egéb ha
 nem óróm mondás, békefeg, és vigaság ir
 detés, láddé hog' igaz ammit oda fel mon
 dáné, ap parantsolatból vagón magonc
 nac esmerete, aꝫ euangéliomból Christus
 nac am mi údnöllegónneꝫ esmerete. Eꝫ aꝫ
 Istenneꝫ óróctúl fogva valo tanátá, hog'
 czac aꝫ ũ fia által acar úduóꝫiteni, melt tan
 nátsát kéꝫ meg másol hatatlan dolgoꝫkal
 erőssítette meg, tudni mint igéreteuel, eske
 féuel. Hebré. 6. Irgalmas aꝫ Isten eꝫecneꝫ
 kic aꝫ ũ fia által acarnac úduóꝫülni, hatal
 mas, ne kéꝫtelkeggél, ha teremhetett telte
 stúl lelkestúl, bizonnal úduóꝫichetis, igaz be
 fédenec, nem iáꝫtic bauául, ha nem bien
 det, igazságát váriad feiedre: igazsága kedeg
 eꝫ, hog' ab bündöst meg büntelle. Sūma. údn
 óllegónneꝫ kéꝫ gradits vagón, aꝫ aꝫ, ap pe

nitentiának két része vagyon; az törődelmese-
 leg, és magonának esmerete, ah hit Chri-
 stusnak esmerete, kit az aza Isten irgalmas-
 ságából üdvösséggönkért adott, az törödel-
 melleg, az az, bűnönecnek esmeretéből való
 felelem, meg rettent, kétségre vissen, meg ől
 cārhostat pocolra vett, mint Iudást és Cai-
 mot, ah hit vidámit, meg vigasztal, bizodal-
 mat ad, életre vissen, Istennek fiaia iében,
 mint bent Petert, és öröcsül fogva való ke-
 rejteneket. Azért atámfiat esmeriúc meg
 maguncat, Istenönket Christusuncat, kinec
 esmerete üdvössit czac. Ioan. 17. Esaie. 53.
 Ez azért ap parantsolatnac másic haszna.

BEU Cluj / Central University Library Cluj

AP PARANTSOLAT^{us} nac harmadic hasznárul.

IT T nekönec igen búcség meg tudhunc
 mi legén az Istennek és az termébetnec
 törüené, mert ig böctác el választani egmá-
 stól, termébeti, Isteni, emberi törüén. az ter-
 mébetnec törüéné nem egeb hanem min-
 denec az az lelki esmerete, az az, búuénec
 itelete mi legén az io, mi legén az gonos-
 rüiden az Isten minden embernek búue-
 he ihlette est, hog az io és az gonos kűsöt
 választást tehessen, és búnec i. eietett acar ter-
 mébetnec

8
mészetnek törvényének mongad, acar lelki
elmeretnek, acar ocoffagnac, mind egget
mondaß, az Isten örökül fogua mindent
embernek búvébe áttá és iteletett, hog válaß
tást tehesen az io és tisztelleges dolog, ag
gonos és tiszteletlenn dolog közdött, meg el-
meri azért természet berent mi legen az io
mi legen ag gonos, mi legen at tisztelleg,
mi legen at tiszteletlentég. Immár io és, és
tiszteleges, hog Istenönket tisztellúc, w acar
rarátt tegúc, meg ne bántlúc büneinckel,
atánchiát tisztellúc, eppitlúc, bereßlúc, valami
maguncnac keuanunc velec azt tegúc, va-
lamit maguncnac nem keuanunc, nekic
ne tegúc. **Az Isteni törvény at tiz parantsol-**
lat vgan ezac ek két dolgot agga nekönc
elöncbe, mett semmi nem egéb at tiz pa-
rantsolat, hanem at természet törvényének
magarázata, az az, miuel Istenöncnek, mi-
uel atánchiának tartozunc. **Summáia:** Azért
az Isteni törvény vgan eg, at természetnek tör-
vényeuel. Ett kedég hog iobban meg ért-
ted ig vedd ebedbe: Minden ember lélecből
vagon és toltból, al lélecnec két ereie va-
gön, értelem és acarát: al lélecnec ek két
ereiet neuefic ocoffagnac. Ember meg ért
valami dolgot ha io, vag nem io, tisztelleges
auuag

auuag' nem tisztesség, az acarat benned vá-
gón, ha tegéd vag' ne tegéd ammit meg er-
tetél, ezt mongác immár szabad acaratnac
emberbe, és értelem és acarat, auuag' és o-
cosság, Istennec nag' aándéca emberbe, eu-
uel külömbegőnc ab barmocstúl. at testbe
vagon az értekenőség, ki mindencor és vis-
lági és testi dolgoera börtalmaztat, és ellen-
kell az ocosságnac törekedni, hog' meg bis-
ria az értekenőséget, és vagon emberne-
valami ereie terméset berént, meg bírhatni
értekenőséget, noha gacorta őrdőgnec cza-
lardságából és ünnon garloságából, az ocos-
ságnac ítéletéből ki esic, az az, ammit ionac
ítél lelki esmeretével ezt elhagga, és az gon-
nosra áll. itt immár eg' kérdés támad az
szabad acaratról, mell' nem ol' nehéz melk'
bücsűges, czac iol esőncbe vegűc, és ilken.

A Z S Z A B A D A C A rattól.

AZ szabad acaratnac két ereiért, tudni
mint, az értelmet, és az acararot (melo-
séből meg betűli ember, mi az io, mi ag-
gonos) mondoc, azért mi lehet jobb, mi le-
het tisztességeseb, mint üduősségőncet meg-
értendőnc mibe függ, és acatnunc. Meg érte-
hetűcké,

9
hertükké, azért, és acárhattükké minnen es
erőncből: Mondóc oda fel hog' emberbe es
Isteni bicra vagón, es terméseti értelem,
hog' meg értheti ember mi legyen az io,
mind Istenhez mind emberhez, de nints an
ni ereie, hog' es esmeretbe ele' mehesen, a
uag' meg marathasson, es mind ketto bent
Pál mondása: az első, Romabeliecne'c irt le
ueléne'c másic részében: Termé' betből, az az
terméset betérent valo esmeretből ammi ap
parantolat azt tébic. Am másic első részébe:
Kic az Istenec igasságát, az az Istenec es
meretét hamisságban tartác, meg esmeric
mi az io, de es ionac be tellesítésére nints
hatalmoc. ~~Revident: Az az elha minn'áian~~
eggesülne'c, mind ioc mind gonosoc, min
n'áian acarnac iduog'ülni, de az vta at czele
ra czacnem me'ien vannac ann'í kulomb
sz' vagón, ki ecképpen acar üduog'ülni, ki
más képpen, maga az üduosségne'c czac eg'
vta vagón, czac eg' modonn kell mindne'
nec üduog'ülni, azért üduosségöncre valo
vtruncat minnen erőncből nem hog' tug
guc, de ingenssem gondolhattuc, sem acar
hattuc, sem czelekedhattuc, az első'ül bent
Pál te'ben bizonságot, másic Corintombes
liecne'c irt leueléne'c harmadic részébe, nem
C vagonc

vagone eleget, hog' mi magunabol gondolhatnanc valamit, vg' mint mi magunabol, de minden elégségönc Istentül, vagon, es Phil. 2. Vrr Istenac ki Berji mi bennönc mind aq acarator, mind at czelekedetet, nem volt soha oll' pogán, ki meg nem esmerete volna hog' Isten vagion, hog' ki meg ne esmerete volna, hog' aq Isten bünt nem keuan, hanem iamborsagot, igassagot, felelmet. Nints mostis oll' el vesett nemzet ki üduözülni ne acarna Miért? Mert at tero méset meg esmeri aq w végét, es kedeg nag' igassag. Touábbá em meg esmert igassagra külömb külömb modon acarnac menni, mert nints anní erelec, anní tehetségeg, hog' auag' meg gondolhatnac, auag' acarhatnac, azért monga üduözünc Peter nec, Bodog vag' Peter mert nem termesbet nec ereieöböl esmerted te ezt meg, hanem aq en atám ki menörösbágban vagon, aq ielentette meg teneked. De mit ielentett: hog' ac Christus legén aq élő Isten nec fia, czac ki által kelten minekönc üduözülnönc: ezt aq ocossag' meg nem foghatta, ezt emberi erőböl meg nem foghattuc, mert ac Christus ap pogán böltsec nec balgatagsag, aq sido böltsec nec botrancozás, de ac

keregye

kerekjancnec Istennec hatalma es böltsen
 sege. Iádé egecból meg esmerhedd mi legen
 az ocosság, auag az szabad acarát, meg ert
 tuc mi az io, mi az üduósség, de az vrac es
 üduósségre, az az, miképpen kellén üduó
 gülni, sem meg nem gondolhattuc, sem a
 carhattuc, sem tehetuc, hanem az vr Isten
 az v irgalmasságából ielenti meg mi ne
 kőnc, ag gondolatot nálonc nekül, az acar
 ratot mi velőnc, at czelekedetet mi áltá
 lunc. Touábbá es világi iámborságra em
 bernec vagon néminemü szabad acaratta,
 iámborúl elhet ha acar, kic kedeg czupa az
 igaz iámborságért iol nem acarac élni, él
 tenec auag czac felelemből iámborúl; er
 rül bol bent Pál micor iria Timotheusnac
 Ap parantsolat ag gonosokért adatott, af
 felelem, ab biro, acaz tofa, perenger, törüén,
 azért vannac berjetue, hog ag gonos túud
 embereket meg enhitse. Ioc az gonos, ha
 felelmecc nintsen, az iámborocnac meg bán
 ták életeket. de es dolgotrol másotzor töb
 bet boldunc. Summa. Meg halloc az Iste
 ni parantsolatnac három hábnát: első, Bú
 nōncnec esmeretet: másic, Az Christushog
 valo vezerlését: harmad, Iámbor életre valo
 akaratodat. Az tis meg monōdc mi legen
 C ij az szabad

az szabad acarát, és mené' erele vagon
anni szabadtsága vagon embernek küllő
büntül meg otalmazhatta magát ha acaría,
az ō végetis meg esmerheti, no' ō neki üdö
ud'ülni kellene, de az üdüdőlég vtánac meg
esmeretere nints hatalma, mert ed dolog
czac Istennek aiándéca: ah hatalmas Isten
nek aiándéca agga az értelmet, Iob. 32. és
Bent Iacob. Minden tökéletes aiándéc és
minden io adomán' menniecből vagon, ho' z
termébet berént az Isten meg esmerü',
hog' igaz, hatalmas, bölts. bün nem kéuano
ezis esmeret, de tökéletlen, ah hitetlenec
tuggiác hog' vagon Isten de att velic felőle
hog' nem ollan kegetlen mint ab barátoc
mongác, auag' nem oll'irgalmas mint az
írás monga, és láttác hog' ez világ berént az
pogánocnac hitetlenecnek io berentszeice
vagon, elő mentec vagon, ac kerestenece
nek kedeg' nomoruságoc, velic hog' az I
sten semmi gondot nem visel reánc, azért
at termébet berént valo Isteni esmeret, no'
ha ezis Istennek aiándéca, de igenn ketlin,
Bücfég azért hog' az Isten az ō bent lelket
az ō bent fiánac általa nekőnc agga, ki vi
gen minket bizonnial az ō esmeretere, mell'
esmeretet se ocosságuncnac, se értelmőnc
nec, acarát

nec, acaratuncnac erõncnec ne tulaydonit
sunc, hanem ezac az vr Istenec. Azert meg
mondóc oda fel hog' üduõsségõncreket do
log bücség, Isteni esmeret es maguncnac es
merete. Immár esmet kétentenciát vegõnc
elę, tudni mint az Isten acaratiát, es ac kes
rejtēni czelekedeteket, ezec rülis rend
berent állunc.

AZ ISTENNEC A caratiárul.

V Annac oll' emberec kie azt vellec
hog' Istenec semmi acaratiát ne tud
halluc meg, de hog' ne reuelęg, vedd ebedbe
Két acaratiá vagon Istenec, eggic el reye
tett, másic az bent irásba, kit ki ielentett.
Misdoda az v' ki ielentett acaratiá: Ez az I
stenec örõctul fogua valo acaratiá, es ta
nárta, hog' miképpen teremtet az v' igéiēs
nec, ac Christus Iesusnac általa, ezenkép
pen üduõsitis az v' nnõn igéiēnec ac Chri
stus Iesusnac általa, es v' tanárstát acarati
tát igérettel es eskéssel erõsítette meg.
Hebre. 6. az Soltár kõnben, es az Sidoc
nac irt leuelnec tize. sic rēbeben meg va
gõn irua. Azt monga üduõsítęnc: Az irás
ban meg vagon en rulam irua Isten hog'
tegem at te aacratodat, vgan ottan, Istenec

emell' acarattából meg benteltettőnc ettjer
Iesus Christus áldozattánac általa. Ec kető
tőt tanuld itt meg, első : Mi legyen aꝯ Isten
nec őrdöckę valo acarattá es tanátsa , nem
acar üduőyiteni sem angal által, sem bent ál
tal, sem képutáloc, sem bultsu, sem semmi
czelekedet által, hanem cꝯupa cꝯac ac Chri
stus halalánac, vérénec, erdeménec általa
mert vgan ott meg vagon irua : Iáratunc
vagon men'oršágba Iesus Christus vérénec
általa, ű maga üduőyitenc aꝯt monga : En
vágoc aꝯ vt, aꝯ igasság, aꝯ élet, Ioan. 14. eš
smet . En vágoc aꝯ ayto , en általam ki be
menend üduőyül. Touábhá aꝯ ű atánac
acarattát , bent lanosnál meg mağaragga,
ešt monduán. Eš aꝯ en atámnac acarattá, ki
latta af fiat, es hišen ű benne el ne veššen
bent Matenál cap. 7. Nem minden ki ešt
monga en nekem. Vram vram , megen
mennecnec oršágába . de acki teendi aꝯ en
atámnac acarattát , eš megen mennecnec
oršágába. ešmet tišenkettődic réšeben. bent
Pál Ephes. 1. Hog aꝯ atá Isten meg ielente
ne nekőnc aꝯ ű acarattánac ielét , aꝯ ű io
kedue berént üdőnc teljes voltában meg
éppiteni, mindeneket Iesus Christusba. aꝯert
vgan aꝯon bent Pál int minket Rom. 12.
hog meg

hog meg'ingguc az Istenec acarattát ;
 meli io, kedues, es tokelletes . es am az tu
 domán, ki focacat údueyit , Esai. 53. Vala
 kic Istenec es acarattát kit az bent irásban
 ki ielentett nem tuggác, soha menorbágba
 nem mehetnec. Másig. Czac ac Christus
 ki bent lélec Istenec általa tanit meg té
 gedet az w atának acarattára. azt monda
 Philóp nec: Philóp, acki engem lát, látta az
 en atámat. Ioa. 14. es első részében, Az Isten
 senki nem látta valaha, af fiu ki az atának
 kebelében vagon w magarajta meg mi
 nekönc . senki nem tugga ki legén af fiu,
 czac az atá, sem az atát, hanem czac af fiu
 es kinec w acaria meg ielenteni. Bügség an
 nac ocaért hog meg esmeriuc ammi Iste
 nönec acarattát, hog minket úduöyiteni
 acar czac az w fiának általa , es acarattá
 rol bol az bent irás , Istenec es acarattát
 predicalotta am mi vrunc, az euangelion
 nem egeb hanem es öröm mondás , es vi
 galág hirdetés , es mi lehet nagobb öröm,
 nagobb vigaság , mint hog az élő Istenec
 fia az Iesus Christus, nekönc vrunc, elég re
 telönc, bo bolonc, köbe iáronc, procátoronc
 esedeönc az u atának elötte. Touábbá hog
 es Istenec acarattát senki meg nem fog
 batta, ha

hatta, hanem czae Christus Iesusnac általa,
és bent lélec által. 1 Corin. 2. azt monga
bent Pál, Nekönc meg ielentette az w lel-
kéneac általa. esmet. Mi ac Christusnac aca-
rattát értúc. Itt tanulluc meg ezt, és hog am-
mi hitöncben bizonyosoc legönc, mert ah hit
nem egéb, hanem Istennec irgalmassága
beli bizonyalom, mel' irgalmasságac Chris-
tus által ielente ki, az irgalmasságba min-
den bizonyos legyen. Bent Pál azt monga: Tu-
dom kinec hittem és bizonyos vagoc bene-
ne. és Hebré. 10. Iarullanc hitnec bizonyos
voltában az Istenhez, mert mig ketes vag-
te ac te üduösségedbe addeg keresztén nem
vag addeg minden czelekedeted bün, ad-
deg Istenedec nem tisztelheted, mert ketelke-
dő süuel Isten nem tiszteltetic, minden am-
mi hitből nintsen bün az, Rom. 14. Másb-
nem tudonc miha üjuösségnec állapotás-
ba vagon vag nints hanem czae meniből
külsö czelekedete mutatta, mert af fat gü-
möltserül kell meg esmerni, errül sol bölts
Solomon Eccl. 9. Senki nem tudmást, ki
gülöfögre auuag beretetre méltó, üuendöre
tartanac mindenecket. Em mondással gos-
nosül élneac ab barátoc, és kie ac kösséget
ketelkettetic hitében. Másic acarattia Isten-
nec, miért

nec, miért nekiket üdvösít, nekiket cårho-
 tat, nekiket aß ünnön esmeretere vissen, ne-
 kiket nem, Af fagocas Babad vgan eg' sár-
 bol edént czinálni, tisztessgre, auag' galája-
 tra, O Isteni böltségnec cagdagságának
 mellsége, „valton ki esmerete meg Istenec
 tanátlat, valton ki volt v' neki tanáts ado-
 ía: Rom. 9. Miképpen mindennec aß v' his-
 tében bizonyosnac kell lenni, és üdvösségé-
 ben, oda fel meg mondóc.

A Z C Z E L E K E D E

tekreul.

M Eg mondóc hog' ap penitencia nem
 egéb hanem törödelmesség és hit,
 bünöncnec és Christusuncnac esmerete,
 bünöncnec esmeretéből meg felemlönc,
 Christusbeli hitöncből meg vidámulönc.
 Vannac kic három rébre osztác ap peniten-
 ciát, törödelmesség hit, io czelekedet, (mint
 kedég ab barátoc osztát, arról most nem
 szolunc) Aßért minden keregténben igaz hit
 nec és czelekedetnec kell lenni, aß aß, hitö-
 nec gümölsénec, kit atafiui beretetnec his-
 uönc. Touábbá nem egéb atáncfiát berets-
 nönc, hanem nekic íot acarnunc, v'lec íol-
 tennönc. két modon tehetönc kedég v'lec
 íot, lelkecbe, testecbe, Lelkecbe, tanituán,

D intuén,

intuën, tanátot aduán, vigaſtaluánn, Tea
ſteche, ételt, italt, ruhágot aduán, oralmag
nán, híreket neueket, teſteket. Immár aſ io
czelekedet czac aſ , kiuel atádfiánac haſſá
nálſ, vag' teſtébe, vag' lelkébe. és láſd, bultó
ſu íárás, híuolcodás, berbegés, torſág, cápa,
és eſſéléc , ſenkinec nem haſſálnac, azért
nem io czelekedetec, nézd el életednec ren
dét, ha élſ atád fiánac elő mentére, auag'
nem, meg eſmerhedd ha io czelekedet va
g'on benned. Touábbá itt iol meg láſd hog'
ne téueleg'h aſ io czelekedetnec oca ah hit
mert czac aſ, aſ io czelekedet ki hitből ſár
maſic. Vége Iſtenednec tiſteſſége, atád fiá
nac elő mente , nem úduóſléged, ſem bú
nódnec botſánatta, ki czac ac Chriſtus Ie
ſus érdeménec általa vag'on, Heb. 13. Hog'
ac Chriſtus Ieſus aſ ſ vérenec általa tiſti
taná meg an népelt, ac capu kiúú) ſenue
de. ſnnón maga ſent lánofnal, 17. En en
magamat ſentelem auag' halálra adom ſ
érettec. Czelekeggónac azért Iſtenóncnetiſ
teſſégére, mint ſmmaga mong'a ſent Ma
ténál, cap. 5, Tiſtelteſſéc aſ en ſent atám
ki menorſágban vag'on czelekedetecnec
általa, és Phil. 1. Racuác hitnec gümóltſeuel
Ieſus Chriſtusnac általa, Iſtennec diſſerete
re, és tiſteſ

re, es tistestegere. Am mi bñuõnc nec bizo
 dalma semminemũ czelekedetbe auag er
 dembe nem lehet, hanem czac ac Christus
 Iesusban, de azért soc okért iol kell kerezõ
 tennec czelekedni, Elsõ oca ap parantsolat
 parantsolta aõ vr Isten hog' v̄tet teljes bñu
 uõnckel beressuc, fele baratoncat mint mi
 maguncat, azért ki bereti Istenet, beresse at
 tafiatis. ah hit beretet nekül. mint an nap
 vilagossag nekül, soha nem lehet mert io fa
 gonõb gumõltsõtt nem teremthet. Touab
 bá ah hit, belsõ igassaga at te üduõsségedre
 valo valasztadnac, aõ czelekedetec kedeg
 külsõ bizonsági, iol czelekeduen azért bizo
 nios lehet, at te üduõsségednec állapattába,
 bent Peteris erre int micor aõt monga, 2.
 Petri. 1. At ti valasztatocac bizoniosbã tegõ
 tec io czelekedetecnec általa, Aõ vr Isten
 aõ io czelekedeteket eõ világi aiándéccoc
 calis meg aiándéccõgã, békeséggel, egésség
 gel, cãdagfãggal, marháual, hírrel neuel, es
 at többiuel. De am mi czelekedetõnc igen
 tókélletlen, ac Christuse tókélletes, azért am
 mi czelekedetõncbe nem kell biznonc,
 hanem ac Christus érdemébe, an nagobb
 vízben nagobb halat fognac. ne felk íem
 mit, ha czelekedeted nem üduõgithett, üdõ

D ij uõgithett

üdösihett ac Christus érdeme. Ezt möngé
 bent Pál apasztal Titusnac iruán : Nem a
 igazságnac czelekedetiből, kiket mi tüttönc
 de a
 w irgalmassága berént üduöxitett min
 ket. mert ha mi czelekedetöncből üduözü
 lettönc volna, mi búcsüg volt volna Chri
 stusnac emberre lenni, es mi erettönc meg
 halni: Azért mind képülöc valakic czele
 kedeteche biñnac, es pocólnac ytán' vannac
K E T I G A Z V L A S, I S
 ten es ember előtt .

A B biro bekibenis ki af fel peres el
 len, magát meg tisztíta , aqz böcia
 mondani meg igazítom magamat. Min
 den ember es világon a peres, fel peres a
 ördög, biro aqz Isten , ki előtt meg kell ma
 goncat tisztitanone es igazítanunc, ha üduö
 zülni acaronc, aqz Istent harag ellen, ördög
 ellen, pocol, bün, es örc halál ellen. Eg' bö
 solonc vagon ac Christus Iesus, ki atánac
 engeduen, erettönc meg hala, nekönc bent
 haláláual atát meg engetele, ab bünne,
 pocolnac, ördögne, halálnac kegedenfeget
 meg töré, azért aqz atá Istennec czac ü vele
 adhatonc bämoc, czac ü általa igazíthatuc
 magoncat, mert czac w bünöncnec botlá
 narra. Eph. 1. Acatonké azért igazülni: fola
 mionc

lőnc, at tiz parantsolatban ezt parantsolla,
tudni mint az igaz hitett, es az atafiu beres
tetet, de hog' üduösségönket ne át czeleke
detecből. váriunc hanem czac ac Christus le
sulnac érdeméből, ha enne idt tútt az Isten
mi velőnc, hog' nem czac teremtet, de büs
nőnkert bent tiánac nem engedett, hanem
áldozatul, elég tételül atta érettőnc, aggőnc
hálát neki enni irgalmasságárul, tiztelűc
wtet czelekedetőnckel, w benne berestuc
atáncfiat az Isten ingen beretett minket, in
gen teben idt mi velőnc, czac az w irgal
masságaert, mell' irgalmassagát az w bent si
aba ielentę ki, tegőnc miis ingen am mi a
táncfiatual idt, innet üduössęgre valo erde
met semmit ne váriunc, legen beretet, beres
tet helębe. lollehet ammi beretetőnc semmi
az Isteni beretethez képest, de megis io ne
uen vébi túlőnc. magánac tula ydo nitta va
lamit w neuębe, w érette, w tiztellegere a
táncfiatual teendőnc. meg esmerhetitec innet
mell' hamissan boldnac nekic mi reanc, kic
azt mongác hog' meg tútuc mi az io czele
kedeteket. nem tútuc atámfia, hanem az vé
gert monguc meg mi végre kellen idt cze
lekedőnc, nem hog' ebből üduögülhesőnc
mert atcojt (az az cārhojatnac fia) az ems
ber vas

ber valaki czelekedetébe bízic, de hog' Istennek tisztességére, atáncfiainac elő men-
 tere állonc, úduósságónket ezac ac Christus
 érdemből váriuc, es hog' az io czelekedet
 nem bulstú, nem cápa, nem herbeges, nem
 oltár czínálás auag' effele, mert am mell'
 dolgot Isten tennönc nem parantsolt ha azt
 teengüc nem io czelekedet, hanem atánc-
 fiat vag' lelkébe vag' testébe éppitenönc,
 mert kettö az alamisna, lelki es testi. Rűvü-
 deden minden rendbéli ember iárna el az
 tisztébe, af feiedelmec otalmagnánac igazán
 itélnének, irgalmasságot esmernének, senkit
 oc nekül meg ne bántanánac, az Isten tisz-
 tességét kerélnéc, az eghási rend predicalla-
 na igazán, élne iámborúl, ac kollégnece vol-
 nánac példái, es volna az io czelekedet, cá-
 pát viselni, tar fűuel iárni, focat harangogni
 comparacioért foc miset mondani, mint
 hog' Isten sohol nem parantsolta, azon képe-
 pen nem io czelekedetekis. Kettö az eghá-
 si rendnec tizte, igazán predicálni ap penit-
 enciát, az az am mi bűnönec esmeretét,
 mell' bűnösöc vag' onc: es ah hitet, az az, Chri-
 stusbeli bízodalumncat, em mellett iámbo-
 rúl élni ig' lennéne az igaz foc, ist adnánac
 lelkönec igaz predicallásockal, életönec
 io példái

BCL Cluj / Central University Library Cluj

zo példával: nem gondolna ostan Isten ve
le acar tar volnál, acar hájas, acar cápás, a
car kónróds, acar ill binbe acar másba. Iay
atámfiat bejeg údeie volna ettzer immár
fel serkennetec az álombol, es meg látnotoc
mi af feier, af fekete: tēuelgésbe elég volna
immár. Eddeg mi legēn ap parantsolat, az
euangeliom, Istennec acaratta, am mi ba
bad acaratunc, vala hog meg mondóc, lás
suc immár iginként az Istennec befédit.

EG' ISTENT HIG'.

I Stennec ez tíz parantsolatta ezac két do
logban függ, ah hitben es az bereterben,
mint meg magarája üduóitenc Bent Ma
tenál cap. 22. Ez az oca hog Moyses két tá
blára irá ap parantsolatoc, az eggic ah hit
nec, am másic az beretetnec. parantsolatit
tarta, az eggic táblánac három parantsolati
közzül első az buuet, am másic ann'eluet, ah
harmadic ah hitnec petsetit négi. Kettő at tá
bla, az első ad dolgotat parantsollá kickek
Istennec tartozonc, am másic kickek embe
recnec tartozonc. azért rüüdeden két dolo
gra tanit az első tábla, am modra, mi mo
don kelten Istenönket meg esmernönc, es
az Istennec igaz tistességere, Istenöncnec es
merete,

merete, mint meg mondóc oda fel, nem e-
 géb hanem a; w acarattánac esmerete, ezt
 kedeg a; bent irásban ielentette ki. A; Si-
 doc azt mongác vala hog' a; , a; w Istenec
 ki wket Egiptombol ki hozta, mi azt mon-
 guc, es ammi Istenonc, ki minket teremtet-
 es bent fiánac általa al lelki egiptombol hi-
 tetlenfeg nec setetfegéből, es pharahonac a;
 ordóg nec fogfagából Iesus Christusnac ál-
 tala meg szabaditott, A;ért ha kerdi valaki
 mi modon esmerhedd meg a; Istent, ig' fe-
 lelhet; meg reáia: Es modon ki engem te-
 remtett , es a; w bent fiánac általa min-
 den lelki vesedelemből meg szabaditott,
 Touábá meg tanit es parantfolat a; Isteni
 tistességre, a; a; , mi tistességet kéuan a; I-
 sten mi tulonc, nem egebet hanem a; igaz
 hitet , de hog' meg ertsed ah hit nec három
 graditfa vag'on, Istent hinní, Isten nec hin-
 ni, es Istenbe hinní, Hibic hog' Isten vag'on
 mind ioc mind gonococ , meg a; ordógoc-
 kis, Istennekis hi; nec, mert tuggác hog' igaz
 a; Isten a; w befedebe, de anni alhatatlan-
 sag vag'on a; ordógbe es a; w fiaiba hog' a;
 Istent ha; ug; tagba haggác socbor, mint am
 Euánac mit monda a; ordóg, nem haltoc
 meg, Isten kedeg azt monda hog' meg hals-
 E nac, vag

nac, valamell'orába eiendetec af fánac gú
móltsebe, egenképpen focann ielesbenn irás
tudóc, kic lattác aš igasságot, de fel forgat
tác, vag' ellene βolnac, haborgattác es Istent
hajuglágba haggác, magocat igazittác, de
aš igaz keresztén hibíis aš Istent, hibénis I
stennec, es hibén Istembe, aš aš, teljes βüvé
nec reménseget, bigodalmat w belez vetette
ketség nekül hiuén hog' mint ütöt terem
tette aš w igéié nec ac Christus Iesusnac ál
tala, aš onképpen úduóstitis vgan aš on Chri
stus Iesusnac általa, aš Istent eg' állattába,
βemélébe három, aš Istent élet, úduósiég,
igasság, békeség, bodogság. Eg' Istent hig'
aš aš, ne czac bigged lenni, de hog' bigodal
mad, reménseged kereszténseget czac w ben
ne legén, w küüüle se angálba, se βentbe, se
cápába, se bultsuba, se czelekedetbe, sem
minémü érdembe, teremtet állatba ne big
gál, mert w βüvedet kéuánna. Prouer. 3. Bi
godalmad legén teneked aš vr Istembe tel
jes βüved βerént. es Oseę. 12. Reménseged
legén at te Istenedbe mindencoron. Mich.
6. Ember (ašt monga ap propheta) tudde
mitsoda aš io, es aš Istent mit kéuán tetü
led, bigonnal hog' w élétte iáry βorgálma
toson, w elötte kedęg iárni nem egeb ha
nem aš

18

nem aſ ſó hitébe iárni. Tanulluc meg aſért
aſ Iſtent, eſmeriuc meg ſótet, eſ agguc meg
aſ ſó tiſteſſegét, mert im láttuc eſ elſó pa-
rantſolatba hog ſóuenket, biſodalmoncat
kéuánná, mint aſt mondaná, mint hog eſ
Iſtened vagoc, eſenképpen czac en ben-
nem egbe legén at te ſóuednec reménſége
en kúuülem idegen Iſtened ne legén, aſ aſ
ſenkibe ne biſſal, ſemmibe ne veſd remén-
ſegedet. hanem en belem, nómorusagodba
ſenkibeſ ne ſóſamiál hanem czac en hog
ſám. valaki immár eſ eſ Iſten kúuül valaſ
mibe biſic, ſentbe bodog aſſonba, érdem-
be, ennec biſodalma haſugſág, bün, báluán
idegen Iſten, aſ eſ Iſten hatalmatlanná te
ſed, ac Chriſtus érdemét meg galáſofitod,
mint ha elég hatalmas nem volna úduſſi-
teni, auag ac Chriſtus halálánac érdeme
nem elég volna úduſſégedre. Aſert eſ elſó
parantſolat aſ ſóuet kéuánná, am máſic
an néluet.

ISTENNEC NE VET hiaba ne vegeſ.

AB belſó tiſteſſégrül, meltel Iſtennec
tartoſonc, ſólánac, eſ máſic parantſo-
lat ab hitnec látattárol, auag ielerül ſól, aſ
aſ, néluet beſli Iſtennec tiſteſſégérül. eſ tiſ-
E ij telleg

teffeg nébbe függ, Istent segítségre való
hiuásba, hitnec vallásába, hála adásba, és I
sten tisztességének hirdetésébe, auag predi
cállásába, ha igazann hisz w benne, igaz bi
godalmad vagon w benne, hát w hoggá fo
lamiál, w tüle kérésféget minden no
moruságodban, ütet vallad, ha Isten ig kés
uánn'a, haláloddalis, wtet dicséred, predical
lad, azért nem czac egec vétkeznec ez pa
rantolat ellen, kie Istennec neuet minden
hidtságos befédbe említic, de egekis kie w
tüle nem keric ammi nekül bukólkódnec,
nem w hoggá folámnac, wtet nem vallac,
nem predicállac igazán. Christustul neueze
tetic ac keresztén, ac kereszténec Istentul
kell mindent kérni, de Christus által, Istenn
ec kell mindent aiánlanod de Christus ál
tal, mert valamit kérendes Istentul egec
által, bent auag angal által, auuág aiánlan
das Istennec valamit egec által, soha nem
vébi io neuen, mert czac az w fiat parant
olta nekönc halgatnec, ezt monduán: Ez
az en fiam, kie ennekem kellemetes wtet
halgassatoc, terméset berént czac ac Chri
stus kellemetes az aia Istennec, kie czac w
biin nekül valo, minden bentec w általa
kellettec az aia Istennec, más w általa kel
lesic ma

Iesúc magoncat, ō általa (ki am mi lelki
oltáronc)kériőnc mindent, ō általa aián-
kunc mindent aſz ata Iſtennec, ha aſz acaris
uc hog imátságunc kellemetes es fogona-
ros legen, Aiánátoc lelki áldoſattokat (aſt
monga ſent Peter 1. Petri 2.) Iſtennec kel-
lemetefeket aſz Iesus Chriſtusnac általa,
erts meg aſzert es parantzolatot, ne vedd I-
ſtennec neuét hiába, aſz aſz, Iſtentul kery ſe-
gétſégét, Chriſtusnac általa, vallád, ditierd,
predicáld, meg ne tagadd. Ezekis hijába vé-
ſic kic idegen Iſtenbe biſnac, Chriſtus ki-
uul acar mi teremtetett állatba, érdembe, e-
ſzec említic aſz Iſten neuét, de aſz Iſtennec ne-
ue, aſz aſz, aſz ō benne való biſodalom nints
ſúuőche, hijába véſic, gū mōltſőrlen, ſőt nag
veſedelmecre, mert aſz Iſten meg bűnteti
ezeket kic aſz ō neuét hijába véſic, Exo. 20
De itt eg kérdés vagon: Ha illic nekőnc I-
ſtenre eskőnnőnc: ūduőitenc aſt monga
ſent Matenál cap. 5. hog am mi beſédőnc
legen es, vő vagon, auag, nem vő vagon.
Moyses kedeg őtődic kőnuēnec tiſedic re-
ſebe eſt monga: At te vradat Iſtenedet ſel-
ſed, czac ō neki ſolgáll, ō hog a ragacog-
gál, es aſz ō neuēbe eskeggel, auag ō neuē-
re, aſzert micor Iſten ūſteſſegere vagon ad

E ij dolog,

dolog, atádfiánac elő mentére, hitnec nints
ellene: és micor fejedelmec, auag bírád ké-
sérít igazán aš eskéfre, meg eskethetel, ig
focbor eskebic aš Isten, úduőgítenc, bent Pál
ap prophetac, ember fele barattáual, fele-
segeuel, vránac, de senki neuére ne, hanem
czac aš Istenec neuére: ne bent Pe-
ter, bent Pál, auag bodog aš bon neuére, a-
gértt úduőgítenc nem tiltá meg aš igaz hitet
melf Istened tisztességére vagon, felebará-
todnac elő mentére, hanem ab hamis hidt-
ságos bešédbeeli eskéseket. touábbá hog em-
ber ne vege šocássá aš Istenre valo eskést
mert nem megen el vele, ki híjába véší I-
stenec neuér. minden per patuaris el ve-
geštetic aš igaz eskésnec általa, mint bent
Pál monga Hebr 6. Itt aš Isten eštis paran-
tšollá hog ešecnéc, kic menőšágba van-
nac ef földön, tengerbe képeket ne czinal-
šunc, ne imágguc, ne tisztšuc, kétfég nekül
aš šoc kép czinalástól tilt meg. minden kép
be kettő vagon, aš abraš, és am miből va-
gon, fábol, vasbol, arán'bol, ešűštből, rešből,
aš Isten kedeg abrašhatatlan, és effele álla-
tocnac semmi hasonlatosságoc nints aš I-
stenhez, mint bent Pál monga Act. 17. aš I-
stenec képe élő atáncfia, ešt kellene czi-
nálunc,

nálnunc, aș aș, ammit ab báluánra kólte
 nenc, eșecneć eletecre, tanușagocra, eľd
 mentecre kellene kóltenđnc, vag' ha im
 már foc kęp wagon emlekeșetre, nem kel
 lene imádni w'ket, aș aș, țerdre eșni eľdđđc
 eieđeșni nekic, sũueget vetni, mert așt mon
 ga aș Isten, ne imáđđ, ne tișteld, mert czac
 w'uę at tiștesseę, eľd atánctiatis hog' ne tiștele
 kúc errũlis wagon irás, hog' așt mongác ke
 đęg nem ac kęp nec teșem at tiștesseęet, ha
 nem annac ackit iedș, kitșin hașugșag aș,
 mig ac kępet nem láttad miert nem tiștel
 ed Istenedet? Isten ammit nem parantșolt
 ha așt nem teșed, bũnt nem vallaș benne,
 șđt vallaș na așt teșed, ha erre kóltdđ pen
 ședet, hog' tudod ha Istenec kellemetes
 czelekedeted? aș șegėnec torcábol ki von
 șod, ab báluánra kólted, véledé mițșoda șá
 mot kell errũl Istenednec adnod? de eșt
 most hagguc el, .r. .r.

INNEPET ILL:

M Ondđc hog' aș Istenť sũuel, neluel,
 aș aș, hittel, hitnec vallașáual, eș kül
 șđ czelekedettel kell dicsĩrni, mert aș Isten
 nec igáș tiștesseęe hitbe, nelw'be, czeleke
 detbe șugg. Eh harmadıc parantșolat aș cze
 leke

lekedetről vagyon, meg mondóc oda fel
hog' mint az tábla kettő, azonképpen az
czelekedetis kettő, mellet Istennel, kiuel az
tánchiaival czelekedőnc. Ez Innep illés cze
lekedet, kiuel Isten tiszteltetie. az első tábla
berént eztis meg mondóc, hog' természet be
rönt ember meg érti hog' Istent tisztelni
kellén. miuel az ō igéiēnc predicállásáual
hallásáual, Isten az Sidocnac hat innepet
parantsolt vaza eztendeig, es minden het
be az Bombatot, két végre, hog' mind lel
kec, testec berént meg nyugodnánac az Bom
bat napon, mert náloc az Bombat nyugoda
lomnac magarágratic, lelkőnc ackor nyug
bic micor az Istennec igéiēt igazán halluc,
es hibőnc neki. testőnc micoron czeleke
detről bündőnc meg, azért ō náloc az innep
illés nem vala hiuolcodás, rébegség, tobző
dás, rágalmasás, mint az Pápai keresztēnc
nel, hanem Isten igéiēnc, az az, predicáció
nac hallása, atastichoş valo segedelemnec
látása, mert vğ vagyon az parantsolat: Inne
pet bentell', az az bent es isteni dolgocha
mulasd el az innepet, Isteni dolgocha vidd
által az innepet, nem hiuolcodásba, rébeg
ségbe, mint meg mondóc, Mi lehet kedeg
bentsegesb dolog mint Istennec igéiēt hal
lani, betes

még at termébetne c törvénye is bizonyíta, hog
emberec Istenec igazságát még tanulác,
igéiét hallác, a s io erkölsöt, a s a s, a s jámbor
életét tanulác, mell' hittel, jámbor erkölsel,
külömböznönc kell ap pogánoccol. Búcség
azért választott napincnac lenni kicbe a s I
stenec igéiét, es a s io erkölsnec parantsol
tatit meg halluc meg tanuluc. Láttátoc
immár a s innepnec vége mi legyen, immár
valakic Istenec igéiét nem hallác, ah his
tet nem tanulác, erkölsöt nem tanulnac,
iot nem czelekednec, jámborságba nem
élnec, e jec nem innepelnec. Azért mennire
illic at tanuság dolgához eggesülönc a s
Sidockal, e j okért vanna c ammi innepin
kis hog tanulunc: mennire a s Bombat nap
hoz illic, es at többihez, külömböznönc: mert
nekic a s Isten a s parantsolta vala, nekönc
nem, hanem szabad mell' orság mell' napot
véßen elő, mint hog a s vasárnapot vöttéc
elő, es at többit, czac lássác hog a s ocát el
ne mulassác, mi okért a s innepeket berzet
téc. Itt tanuluc meg e jtis, régenten ac ke
rejtene c gülekezetibe három dolog lütt: elő
sö, Köz imátság: másic. Irás magarázás au
uag' predicálás: harmadic, A s vég vatfora,
hogy a ioc vétel, Bent Pálnac negedic dolga
is vagon

Is vagon, aſ végénecneē vatforáia. 1. Corin
 11. Imátcoſtac ac kereſténſegnec meg ma
 radáſaért, feiedelmekért, állapatokért, béke
 ſégért, hitnec gárapuláſaért, mint vagon, 1.
 Timot. 2. predicállottac aſ Iſtennec parants
 ſolatit, aſ igaz hitet, aſ aſ, aſ igaz penitenci
 át, annac vtánna minnáian hoggyáoc vüttéc
 ah hitnec perſetét, aſ vég vatforát mind ſe
 gén' bodog. Eſt el végejuén ſegénecheſ
 nómorultachoſ corochóſ, be tegecheſ láttá
 nac. Immár láſd ha em moſtani kereſténec
 haſonlatoſoc dolgocha ar régi kereſténec
 heſ. aſ ſ innep napioc eh három dolog
 ba vagon: io lacáſba tobſodáſba, io óltóget
 be, miſebe veddel eh három dologot, ſemmi
 nem leſen aſ ſ innepec. nints ap predicá
 cio, mell' ért kiualtképpen ſerzettéc aſ inne
 peket, ahúl vagonis elégült, nem igaz, aſ
 imátſágnac czac aſ ſiue vagon, aſ vég vat
 ſora éppenſeggel el veſett. Aſert ti feiedel
 mec, vrac, kiráſoc, ah hitnekis vattoc otal
 máſoi, gondot kellene reáia viſelnetec,
 mert nag' ſámot véſnec túletec. David kir
 rál', loſiás, Egechiás, loſaphát gondot viſel
 tec aſ Iſten tiſteſſégérúl, Iſtenis gondot
 viſelt ſ rúloc. . . .

ATADAT ANADAT

tisztelléd.

AZ jámbor életnek eh három részét
 mong'ac, tisztellegbe élni, senkinek ne
 ártani mindennek az ű igazát meg adni. Istennek
 mielőtt tartozonc meg hallóc az első
 táblának parantsolatiba, embereknec mielőtt
 tartozonc em másic táblába meg tanul
 luc. Em mi életőncnec békefeges otalma
 zafára búcsfeg nekicnec előttőnc járocnac
 lenni, tudni mint feiedelmecnec, predicá
 torocnac, mesterecnec, atáncnac anáncnac
 Immár ejetnec valo engedelmőnket (Isten
 berent) kőzőnsfeges igassagnac mong'ac, pa
 rantfolla azte az Isten hog' mind kőzőnsf
 ges igassag legen bennőnc, mind rész auag'
 semelberent valo igassag. ac kőzőnsfeges
 igassag es, senkit meg ne bántanonc, min
 dennek az űuēt meg adnonc. az rész berent
 valo igassag, jámborúl élnőnc, mint bent
 Máte monga Iosephrúl: Micor igaz volna
 es az többi. Touábbá atánc anánc neuege
 te alatt feiedelmőnket, előttőnc járocat, me
 sterinket, predicátorincatis kell ertēnőnc, es
 et tisztelleg függ becsületbe, nag' becsületre
 méltóc az feiedelmec meg ha semélecke
 gon. Sokis: segétfegbe, mint bent Pál es űd
 uőzēnc

udjiténc tanítnac, hog' meg agguic czábá-
 nac aꝯ czábáret, kinec tartozonc adoual, aꝯ
 dót, kinec tisztelleggel, tisztellegget, Matt. 22.
 Rom. 13. es engedelembe: engednőnc kell
 nekic minden dolgocha, kie Isten, es ah hit
 ellen nintfenec. Es azért ammit parantsolt
 aꝯ vr Isten: Aíádat aníádat tisztelled, aꝯ aꝯ,
 feiedelmedet, süléidet, mesteredet, birádat
 polgárodát, tiszt tartodat tiszteld, betföld, add
 meg neki miuel tartozol, imág kőnőróg I
 stennec előtte érette, engeg' neki, erre int
 bent Pál am meg mondott hezen, hog' min
 den ember feiedelem alá vetteféc, mert af
 feiedelemfég nints egebtűl hanem Istentűl
 ō meg euvel tartotíc hog' oralmattonn, aꝯ
 ōuēuel elégeggéc, igallágot bereffen, ha
 mils ne legyen, mert tuggác biñonnal hog'
 nag' sámot vēnec tūlōc ha aꝯ ō tistecben
 igazánn el nem íarandánac, oluáfd Sapien.
 6. Itt eg' kús kérdēs vag' on, ha aꝯt mondod
 hog' minden hatalom Istentűl vag' on, hát
 cápa, es ac Cardináloc, púspókōc hatalmais
 Istentűl vag' on, azért kell nekic engednőnc
 Es af felelet reáia, minden hatalom Isten
 tūl vag' on, ki mindent vag' el enged vag' io
 uá hág', focat, enged aꝯ Istenel, kit iouá nem
 hág', Ap Pápa es aꝯ egházi rendnec állapat

la nem fejedelemség volna hanem szolgál-
 lat, mint úduőitene ni luán még tiltá hog'
 ne vralcogganac, Matt. 20. monduán : Ac
 királoc vralcodnac, ti kedeg ne, hanem ac-
 ki acar nag'obb lenni köjtetec mentül küf-
 sebb legén. ō magárol hog' példát, est mond-
 uán: Mint ember nec fia nem iütt hog' neki
 szolgállanac, de hog' szolgáljon mindenec-
 nec, mind a; által ha a; euangéliomot a;
 uag' igaján predicálanác, auag' predicáltat-
 nác, auag' czac hadnác predicálani, min-
 dent meg kellene nekic adni mig a; orság
 más képpen látna iüvedelmeche; most ke-
 deg a; Isten el engedí údeig vraságocat, de
 hison nem haggá iouá, es nag' íay a; vége.
 Am másic táblánac a;ért első parantsolat
 tába Moyses által Isten parantsolla hog' es-
 löttönc iároincat tisztel'üc, hirecbe neuecbe
 betsüll'üc, segéts'üc, engeggönc nekic, imag-
 gönc érettec, böltseségec nec itiletec nec en-
 gedelmés ec legönc, ha kedeg Isten ellen hit
 ellen vagon ap parantsolat, mint euange-
 liomot ne hallani, bent irást ne oluasni, es
 effele, kö; regulanc vagon a; Apastaloc
 mondása: Isten nec kell incább engednönc
 hog' nem ember nec. Actu. 5.

N E E O L.

Es parant

EZ parantsolat' egecne c'bol kic tistben
 nintsenec, nem at tist tartocnac, kic
 nec ab bündst büne berent igazán (az az tör
 uen' fosásaua) meg kell büntetni, mert
 mint parantsolka az Isten hog az igazat
 meg kelljen otalmagni, ekepen parantsol
 ka hog ab bündst meg kelljen büntetni, mert
 nem hijába viselic at feguert, mint bent Pál
 monga iámborocnac otalmára, gonosoc
 nac bozbu állasára, mint halalos képpen
 verkejic at feidelem, ki az iámborocac
 meg nem otalmagga kictül adór vében, es
 kicnec otalmocra tartojic, azon modon ha
 lalos képpen verkejic ha ag gonosocat
 meg nem feddendi, de emul másfor, üduő
 gitenc bent. Matenál nég fele haláltul bol,
 ki búuēbe ol, ki bāndocāba, nieluēuel, czele
 kedetēuel, ig bamlalom most hog incābb
 meg ertūc. Immár kōzōnsēges atāncfiā
 nac euuel tartōjonc, ne olōnc se búuōncbe
 senkit se bāndeconba se nieluōnckel, se cze
 lekedetōnckel. Ha kedeg valaki ārtott, tör
 uen berent ha meg büntettūc semmi bün
 nints benne. bent lānos at fōsuēnsēgetis, ha
 lānas monga, hog nōmorultat nem sege
 tes ha vagon mibōl, meg olted. Immár em
 másic parantsolatia az vtolso táblānac a
 tāncfiā

tánctiánac testérül bol:kit meg ne dltönc, se
feguerrel, se nielwuel, se ehséggel, se semmi

NE OROZZ. (vel.

EZ parantsolat atánctiánac marháia
rül bol, kit gonobül senkinec el nem
kell venni meg montuc talám oda fel, meg
ap pogánokis három rébre ogtottác embe
recneccendét, kic oralmagyanac kic tanit
sánac kic elteszénec. Valakic immár a
tízecben elnem iárnac, azért a
igazocat meg véhic, orognac egec. Láttatoké mel
fo can vadnac most a
oruoc, feiedelmec kic
nem oralmagyanac, azért czac nem vájác ki
semönket, egháji rend, kic nem tanitnac,
ért semmi isten figelle nints náloc. To
uábbá a
orozás nem czac a
hog atádfia
ioágát gonobül el vegec predállad toluac
ylad, de acar mel
bep bin alatt hamiffan
marháiat el venni. Ebbe igen vétkesnecc
feiedelmec, ap papoc barátoc diacoc cul
tú
foc, kic hamiffan bep bin alatt ac kósség
nec éhic hájocat. A
orbágnac veszedelmec
nec nag iele, am mel
ben rend tartás nints
sen. Láthadd menni orojo begénec vadnac
kic dolgot tehetnénecc, de al lág kenieret
meg boctác, nem ser fogocra. meg kellene
látni életeket, errül meg ap pogánokis gon
dot viseltes

dot vifekter. Áckic kedeg' alamísnára mélt
 toc volnánac espotálócnac kellene lenni,
 de most meg vadnac az espotál' mesterec,
 az begén'ec auag' ehegnec auuag' culdulnac
 Rend tartás nekül nem marad hat meg, az
 orság, Az soc orogátról nag' sámot kell ad
 ni mindienec, acar pap legen, acar barát,
 acar vr, acar begén', parantolka azért az lo
 sten ne orog, az az, hamissan, gonosúl, oc
 nekül senkiert el ne vegec. Otalmaß, vedd
 meg adódat ha fejedelem vag', tanít, aggác
 meg béredec ha pap, barát vag', diác auag'
 mester, minden rendbeli müues müuelken
 igazán, vegec meg béreket. At cigán' el o
 rogya iobágodat, at toluay el toluayla, nag'
 bün. affeiedelem el vébi el royia, nag' bün
 diác soltarért el vébi iobáhodat, halottac má
 seieert ap pap, bünöd botánattánac ocáert
 ab barát. Immár nem czac io bágodat o
 rogyác hanem lelkedetis. Bertelen bün ez.
 Azert se titcon se sem látamást, mint az
 toluaioc, se bép bin alatt mint af feiedelo
 mec, egháji rendec, ne orogtatoc, mert
 nints, ha ezt teenditec, menorságban hece
 rec. 1. Corinthei. 6.

NE PARAZNALCOGG'AL
 G ket pap

Ket paráznaság vagon, lelki és testi, al
lelki, paráznaság ah hitetlenség, at tes
ti mással elégülni, ennek soc rende vagon
olvasd 1. Corin .6. Touábbá mint üduósi
tenc magárázza Mat. 5. nem czac ez paráz
nálcodic, ki törüen kiül mással elégül, ha
nem ez is kinec búué nec kéuánfaga vagon
reáia. Az búzeség Istenec nag aiándéca,
de igen keuesec nec adatott, mint üduósi
tenc monga. Matt. 19. At testi paráznaság
nac el táuaztatásaért. Az Isten az igaz házass
ságot szerette minden rendbeli ember nec,
kicbe búzeség nec aiándéca nintsen. Mon
danád, acki búzeséget fogadot, meg kellé
fogadálát törni: I anuld meg itt: minden
igaz fogadásbá eh három dolog vagon: I
sten auag hit ellen ne legyen: erőd felet ne
legyen: aiándfiánac elő mentere legyen. Az bú
zeség nagobb aiándéc az ógüeglégnel, auag
házasságnál, de nem incább hord üduóste
gedre az búzeség mint ah házasság. Touáb
bá te az búzeséget ezért, hog bünöd meg bot
sattasséc fogadod, hog üduótiülhész vébed
fel el fogadást, immár Isten ellen vagon, hit
ellen vagon, mert at te bünöd czac az I
stenec irgalmasságából Christus által bot
sattatic meg. Im búzeségedből báluánt czi
nalis, auag

háls, auag idegen istent. io az búzeség nem
 üdüdítgedre, hanem mint bent Pál mon-
 gá, hog késebben bol gálhalsd Istenedet, fe-
 leségedre, germekedre, es világi dolgokra
 ne visell gondot. 1. Cor. 7. Azért az gonos-
 fogadást meg kell törni, másic. Eröd felet
 ne legyen Eccl. 8. Ne fogag eröd felet, mert
 az búzeség kiuáltképpen lstenec aiándé-
 ca, oluald Sapi. 8. es Matt. 10. üdüdítenc az
 búzeségrül: nem minden fogára feréd do-
 log Nem fogadhatj ollát, kit meg nem ál-
 hatj, hanemha benne acarj maradni. Nem
 láttatoké sem teckel hog incább mind ha-
 mis hitüvec ackic est fogattac, mert éggic
 sem álhatta meg. Kic kedeg magocba bis-
 nac minniáian meg láttuc mint volt micor
 fel támadonc, hanem előtte, iollehet czac-
 nem késsel tapasztuc est igaznac lenni, ah-
 hül soc pap barát, es ezeccne fia i vag anái.
 diacoc, catonac vannac, bordél vagon ott.
 Azért mint bölcs Salomon monga: nem
 kell Istennec ab bolond es hijába valo fo-
 gadás Eccl. 5. harmadic: Ammit fogatj az
 tádfia elő mentere legyen, mert valami cze-
 lekédetéből vag lelkében, vag testében
 nem használ atádfia, nem io czelekedet az.
 mint zhiég, bultsu írás, cápa viselés, cülicis

om, soe herbegés. Embernek testét meg
kell enbiteni beuedetességgel, mert meg
vagon irua: Iojanon, tigrán, kereszténül él-
lén: és világban, de nem bűnöd botján at-
tára hanem más végre. mondanád: Eghág
olrar, kekeh, lobogo, cápa, pap óltózó czinál-
tas Isten tisztességére vagon, effélet fogat-
tam, meg czinákatom. Az Isten azt kéuan-
na, hog azt tegüic ammit w parantsolt, pa-
rantsolta kedeg az igaz hitett. es az atafiui
bereterett, ammit affelere költenél azt no-
morult atádfiára költsed, mert valamit tést
Isten parantsolatia kiül, soha nem vésti tús-
led io neuen. nints ac Credoba, nints az tig
parantsolatba, nints am imi atancba. Af fo-
gadásrol es most elég. Azért ep parantso-
latba hog atáncfiát testébe beplóssé ne te-
güic, parantsolta az Isten.

HAMIS TANV NELEG

HAmis bebededdel, hamis vallásode-
dal atádfiát acarátat meg ne bán-
sad, hazugsággoddal, hamis eskésseddel se
másnac ne árts, se magadnac ne használ,
mert tudod hog effelec menorságba nem
mennec. 1. Corin: 6. hanem igaz mondo-
lég bebededben, czelekedetedbe mert tu-
dod hog

Ésd hog' az vr Isten hozott áll mindent
MAS EMBERNEC (bűnrül
 ióságát gonosbúl ne keuánnád.

MAS EMBERNEC I,
 at fiat bűnre ne keuánnád. X

EC két vtolsó parantsolat mind egget
 mond, és mind at többinec magará
 sáta, az az, ec két vtolsó parantsolat meg
 magarássa mint kellen at többitis ertendnc
 mert az Isten az w parantsolatiban nem
 czac nieludnket, kezonket czelekedetonket
 keuánna, hanem buudnketis: és látuc hog'
 nem czac besedonc czelekedetonc bün,
 hanem keuánfagonkis, mell keuánfag ha
 bün nem volna az Isten meg nem tiltaná,
 és touába bent Pális ac keuánfagot, Rom.
 5. és 7. niuán bűnnec monga Kítsoda imo
 már auag ki volt öröctül fogua ki buuebe
 más emberne c ióságát, marhaiát, leánát, fe
 leségét, tisztességét, öröket nem keuánta vol
 nar senki nints, sem volt több Christusnál.
 Avert ec két parantsolat es egész világot
 carhoztatta, senkit ki nem vesen belöle,
 minnáián bündöc, mint bent Pál monga,
 Rom. 3. Minnáián vetkeztenec bukölködö
 nec avert Isteni irgalmaissag nekül, es ackit
 bent Iános mond, 1. Ioa, 1. Ha azte monguc

hog' bündönc nints, igasság bennönc nints.
Ket haßnone vagon kedeg ep parantsolat
ban: mindháian bündöc, mijs bündöc va
gönc, bündöc bündöcbe ne biggönc, w
ac Christus Iesusba bigtanac, üdüöjültenec
mijs w benne biggönc üdüöjülönc. málic:
Ab bigodalom, ha ackor aß w bündöc meg
botfáttatott, mostis ollán hatalmas aß Isten
am miénkis meg botfáttatic, azért aß bent
ec nekönc példáinc, es társinc mind at ter
mésetben mind aß Isteni kedwben, auag
malasztban. Terméset berént bündöc vol
tanac, mijs vagönc, de Christusba hiwén
üdüöjültenec, köveffic igaz hiteket, big
gönc mijs ac Christusba üdüöjülönc. Mon
danád: Ha ep parantsolat mind es világot
cárhoztatta, hát mint üdüöjültec aß bentec,
auag mint kellen üdüöjülönc? Ammit o
da fel foc beßéddel mondánc meg ide valo
tudni mint, Istenöncet es magöncat meg
esmerönc. eßec esmeric Isteneket kic tug
gac aß w acarattát, eßec esmeric magöncat
kic semminemü teremtetett állatba, é. dem
be, czelekedetbe nem bignac, magöcöl
ketfégbé estec, bündönc nec nag voltánac es
meretere iuttac, magöncat cárhoztattac, min
den iámborlágöcöt gangnac véltec, bent
Pal mon

48
Pál mondása berént, Phil. 3. de a; ōnnōn ef
mereteerul a; Istenec efmeretere menec
a; ō acarattan tudacognac, ki a; ō fiānac
nem engede hanem ōtet érettōnc halálra
adā, a; ō bent halálāual tōn eleget am mi
būneinkert. Immár iussōn ešōncbe mit
mondānc oda fel: At tōruēn nem egeb ha
nem a; Istenec acaratta, hog mit kelten
tennōnc, mit kelten el tauagtatnōnc, De mi
b. inšōc termēbet berent, sem a; nem te
hetūc am mit parantsolt tennōnc, sem el
nem tauagtatbattuc am mit parantsolt el tā
uagtatnōnc, a; ért mind halálnac vagōnc fi
ai. Ephe. 2. Itt lásd immár a; Istenec hog
gānc valō irgalmassagāt, fiāt érettōnc adā,
ki b. in neküllōn, at tōruent, a; a; atānac
acarattāt be tellesitē. mert ōmmaga a; t
monga, Ioan. 8. Am mi dolgoc a; en atām
nac kellemetesc mindencoron a; ocat te
sem. a; ért c; zac ō ki at tōruent be tellesitē,
a; ō atānac acarattā tūue. Mi mināian
be nem tellesithetūc, sem acarattāt nem
tehetūc, de ha ac Christus Iesusba biān
dōnc, ō a; ō tellesitet, tōkélleteslegēt ne
kōnc aiāndéco; a nekōnc senkeli, mint a; t
mondanā nekōnc: Ti b. inšōc vattoc min
nāian, a; en atānac acarattāt be nem tel
lesithetec

Teljesítetec, en be teljesítettem, és ti érette-
tec, ha en bennem bizandatoc, en az en tő
kellerteségemet neccce adom, atámat necc-
tec meg engeztelem, atátocká, barátotocká
Istentecké berzem, bekeféget berzec közte-
tec és w közte. Ha w benne bizandone im-
már at törüent mijs be teljesítüic, nem mi
erőncből, auag érdemőncből, hanem idegen
érdemből Christus Iesusnac általa, Immár
termébet berent eg' kereyten sem teljesithe-
ti be ap parantsolatocat, de Istennec hoz-
ganc valo kedüeből malajcából aiandécá-
ból, az az, Christus Iesusnac am mi vronc-
nac általa minniaian be teljesítüic, hog' se
bin, se örök hatalyfe Istennec harahia, se ör-
dög, se pocol raytonc el nem hatalmazha-
tic, es ackit bent Pál mond: Hálá Istennec
ki nekőnc diadalmat adott az Iesus Chri-
stusnac mi vroncnac általa. 1. Corin. 15. E-
zéből meg esmerüic az bentec miképpen
teljesitic be ap parantsolatott az Iesus Chri-
stus által, idegen érdemből. Látod eztis hog'
idegen érdemből kell nekőnc üduőgülnőnc
Ezt, valakic papoc barátoc törökőc magoc-
ban bizōc, nem tuggac, egiglen mind el veg-
nec: de bizōn bodogoc kic meg esmeric
magocat, meg, esmeric ac Christust, tudnac
hogya fo

hogya fofamni, benne bigni, általa üdudgüls
 ni, es hog' mi czac hitból auag' hittel telkes
 sithertüc be ap parantsolatocat, mell'hittrül
 immár ac Credoban leg'en bešédönc Ac
 ket tábla mit kellen tennönc parantsoll'a,
 ep parantsolatocat miképpen kellen be tel
 kesitenönc ac Credo tanit meg reáia.

A C C R E D O R O L

AZt mongác köönséggel es igazán,
 hog' at tudatlanfag minden teuelgés
 Inec anra, de sohül nem incább ártalmasb
 mint ah hitnec dolgába, mert ah hitetlen
 ség nem egéb hanem lelki, auag' üdudössé
 göncrül valo dolgoznac tudatlanfaga. Min
 den keregtönnec tudni kell aš w istenének
 acarattát, aš aš, mit acar hog' mi czelekege
 gönc, mit acar hog' mi ne czelekeggönc,
 ašt acaria hog' mi bünt ne tegönc se büs
 uönche se šándéconcha se neluönche se
 czelekedetönche, mi kedeg bünbe fogon
 tattonc, šülettönc, soha nem lehet hog' ne
 vétkeggönc, termébet berént ašert cárhojato
 nac vag'onc fia, de raytonc kónörülüén aš
 w fiat eš világra botfata, hog' érettönc meg
 halson, es hog' aš w halálanac érdemébe biš
 gonc, ha el nem acaronc vešni, aš aš, Bete
 gec vag'onc oruost keressönc, ap parantsol
 H latbol beš

Jahol betegségedet, erőten változtat,
naualás változtat érdemletlen változtat
esmeriac meg, ah hitne agasatból, kiket
hitne regulainac hittac régenten, oruollás
got tanulonc. Ha czac eg' vrat boldgállis tu
dnod kell mit kéuán te túled, mi boldgá
lattel tartozál neki, és ha erőd vagon az
boldgálatra vag' nints: tudnonc kell mi bold
gálattal tartozonc Istenőncnec, mell' boldgá
latra ha nints erőnc kitúl kériőnc segetse
get, ac Christus Iesustúl, ki ōm magához hi
mindeneket ezt monduán: Iűietec en hoz
zám minniáian Matth. 11. Azért ac Credot
nem czac historia berént kell tudni, mert
ig' socań tuggac meg az őrcögökis, hanem
az hiszdriánac hasznatis kell tudni, mell' has
zna imez. Az Isten állatába, termé
betébe egg' három személebe, Aia, fiu, bent
lélec. At fiu harmadic személt az bent három
ságba, igaz Isten, igaz ember. Egg' az személ
de kettő at termébet, Isteni termébet, embe
ri termébet. Istenége berént az atával, az
bent lélec Istennel egg' Isten, emberége be
rönt mi velőnc embereckel egg' ember
czac hog' bűn nekül valo.

Am mi ūduőllégőncnec lép, és alcalmas
tos modia, mert ennec bűn nekül kelle len

ni ki egebecnec búneért iúu e e; világra. Mi
 azért bűnös ember ec ha e; bűntelen Chris
 tusnac bent halálánac érdemebe bizan
 donc, hát ama; két c;ickelt meg nériuc,
 melléc ec Credonac végébe vannac, tudni
 mint, búneincnec botfánattát, es a; órdc é;
 letett. es minden irásnac, minden historiá
 nac ec két dolog vége, bűnőncnec botfá
 natta, es a; órdc élet. Ec két dolgot nem hi
 bí a; órdóg, apogánoc, es ah hamis keres
 tenec híbic ah hogug, de ki ime; dolog á
 tal, némel; e; bent által, érdem c;elekedet
 cápa bultsu által acar úduó;ülni. A; igaz
 kere tenec c;ac a; Iesus Christusnac általa
 híbic bűnőncnec botfánattát. látod hog a; hi
 storiánac hábnát c;ac a; igaz keres tenec
 vébic. Touábba ec Credonac két rébe van
 gion eggic rébe Istenrül, e; réb meg (mint
 hog három seméll a; bent háromfag) há
 rom rébre o;ol: Első a; a;ta Istenrül, ki ec
 keppen kezdetic, (másic rébe ac keres tene
 ségrül)

Első agatatta ac Credonac.

H I S Z E C I S T E N B E

mindenható, atába, mennec es
 földnec teremtdiébe

I Sten egg állattába, három semétébe a; H ij Isten

Isten kedve lelki és láthatatlan állat vége
heretlen igazság, hatalmaság, böltséleg, vege
heretlen kegyelmesség. Ah hit bűvednece bi
godalma, reménsege, mint az első parancso
latba vagion : Egg' Istent hig' azonképpent
ittis: Hibec Istenbe, az az, telles bűvemnece
bigodalma ez Istenbe vagion, nem bigoni
sem földön sem menben semmi állatba, ér
dembe czelekedetbe, hanem czac Istenbe,
ki az w irgalmasságaért, nem en io volto
mért auag' érdememért bent fiát érettem
adá halálra, mell' bent fiának általa neke
mis atám, úduőjítóm, Istenem, nem ist a
moll' kedve hanem mindenható, hateremte
betett az w igéienec általa minden egész se
gétleg nekül, úduőjithetis minden állatnac
segétlege nekül. azért az Isten ac kibe en bi
gom mindenható, atám, földnece es men
nec, az az, látható, láthatatlan állatocnac te
remtőie. Elég hatalmas elég irgalmas, nem
bükölködte sem hatalom nekül sem irgal
masság nekül. Itt tanuld meg, hog' ezec kie
czelekedetből, bentec érdeméből cápa által
bulsubol acarnac úduőjülni, Istent haral
matlanná tébic, irgalmatlanná tébic, meg
tagaggác atocnac lenni. néluel mongác ac
Credot, de bűuőc táual tüle. Ez első rész
vagon

vagon ajert az atarul, am masic af fiuru.

Masic agatarta.

ES IESVS CHRISTVS

ba w tiaba, mi egetlen eg vruncha.

Masic bemel az bent háromságban
 af fiu, az ata Istennec fia, es igeie, ki
 mondatie Iesus Christusnac embersege be
 rent mint nekic magarágyac, Görögül Chri-
 stus Sidouul messias, Diacul vnctus, Maga
 rul kenetett (auag' sebben) aiandecostatott.
 mert w engedelmes lunn atanac mind ha
 laliglan, es engedelemert az ata Isten meg
 aiandecosta wtet neuel, erdemmel, minden
 new nec felette, mint bent Pal monga. Im
 mar Iesus, az az, üduöyitö, mint az angal
 monga Ioseph nec Mat. 1. w üduöyiti auag'
 tiztita meg az w nepet az w bineiböl ajert
 embersege berent aiandecostatott az ata I-
 stentul telles bent lelec Istennel, w benne
 bigocnac üduöyittöie, vtoe, életec. üduöyit
 ajert az Isten, vagon esköy (hog' ig' mon-
 gam) mell' által, az az, ac Christusnac em-
 bersege által, mert ha czac Isten volna fel-
 hetnenc tüle, de igaz emberis, ata Istennec
 bent fia, nag' bátorságone vagon benne, w
 az ata Istennec terméset berent valo fia: mi
 válagtásbol mondatone fiainac w általa,

H iij mert

mert mint hog' ō általa válaſtott őrdőcöl
fogua Ephe. 1. azonképpen ūduőgítis czac
ō általa, azért monguc ōtet eggetlen egg'
vruncnac. Nints több vrunc nálanál, ki Iſt
ſtenec haragia ellen, bün pocol őrdög el
len meg otalmaghafſon, mondom nints
több vrunc auag' aſſon'one menorſagban
mert mindē ſentec mindē ſent aſſonoc aſ
táncſiai, aſſonakis czac Chriſtus volt vroc. 1.
cor. 8. nekönkis czac ō, aſſokis cſác ō általa
ūduőgültenecc, miis. ō czac menorſagnac
capuia, nem bodog aſſon, mert ōis aſ ō
ſent fiánac általa ūduőgült. Eſ immár ac
kit mondanc oda fel: ap parancſolatbol be
regſegőnket eſmeriuc meg, ac credoba or
uoffagot találonc. Ki eſ: Am mi eggetlen
eg' vrunc aſ Ieſus Chriſtus, Iſtenec ſent fia
nekőnc ūduőgítőnc, eſ aiándécoſonc.

Harmadic agasatta,

KI FOGONTATEC

ſent Lélec Iſtentől.

MIndenec bünben fogontatnac, czac
am mi vrunc fogontatec ſent lélec
Iſtentől, tiſtán bün nekül aſ ū ſent annaſ
nac mehēbe, nem credendó bünbe, mint e
gebec mindenec, mert ſent lélec Iſtentől
fogontatni nem eg'eb, hanem minden máſ
cula.

eula, minden bűn nélkül, beplótelen fogon-
 tanni, ō czac af fū bent, tizta, büntelen, ne-
 kōnc ō általa kell meg benteltetnōnc, tiz-
 tulnōnc, Ioan. 17. Azt monga atānac, hog-
 legēnec benteltec, az az, tiztāc en általam.
 Agguc meg azért az ō tizteffegēt, bündōc
 folāmionc ab büntelenhez, rutac at tiztāc
 hog, ūduōkülōnc.

SZV'LETEC SZ'V'Z
 martatul.

EZ is ūduōffegōnc nec bizonyosb mo-
 diához illic, hog hitōncbe bátorbac
 lehetōnc, mert czac az am mi vrunc ackl
 β iztūl βületett, kōnc βületēse termēbet fe-
 lett auaz termēbet ellen vagon. mi minniā
 ian atāncūl anāncūl βületōnc bünbe,
 Christus czac anātūl emberfēge βerēnt (a-
 tātōl Istenfēge βerēnt) bün nekūl, βūztūl
 hog am mi bünds βületetōnket az ō bünte-
 len βületēseuel meg tiztitanā. et tiztulac ke-
 deg ig leben, ha ō benne bizonyōnc, am mi
 bünds βületetōnc ortāncra soha nem ter-
 azért Christus emberfēge βerēnt mit tūt mi
 erettōnc, vegūc iol eβōncbe. βületett érettōnc
 hog fogontatott βületett hūstoria, de ez hūsto-
 riānac haβna, hog nekōnc, mint Esaias mon-
 ga, es mi érettōnc βületett, az ōrdōgōkis hūstie
 az hūsto

az históriát, de nem az históriának hasznát,
ac kereszténec hibic mint ac kettőt, czac e
áért at te üdusztöd, ki bent léle c Istenül
fogontatott, büztül bületett, senki nem ege
hát senkibe ne bígyál hanem czac w benne,
te éretted bületett, ha más által más képpen
üduő ilhettönc volna, nem bücség volt
volna éretönc bületni. Többet mit tütt.

Negedic agasztá:

KINZATEC PONCI us Pilatoinac alatta.

AZ históriának bígyomb voltára, ki bí
rosága, ki fejedelemsége alatt kénj
tot vagon et czickel, mint az euangelista
kis meg írta. Haszná az históriának boz am
mi b inönkert kénjatec, mint racua az irás
vele. oluafd bent Petert, ki Esaiashol e
mönga: götrettc am mi bündönkert. Ah has
lál ac ken egebecbe bünnec solga, ac Christo
stusban Isteni irgalmasságnac aiándéca, kis
nec kénjánac érdemébe ha bígyandönc, am
mi nómoruságunkis nem ab bünnec les
ben kénja auag solga, hanem Christushog
valo hasonlatösfágunc. Summa. Mi éret
önc büenede, lássad meg ne vtald.

MEG FESZVLE MEG
hala, el temettettc balla pocolra,

Igaz Isten,

I Gağ Isten, igaz ember, Istensége berént,
 mint hog' benuedhetetlen, azoképpen
 hajharatlan. Emberiége berént bizonytal
 mint bületett, benuedettis, mind belső kül-
 ső kénocat, mind lelkébe testebe: nekij's tes-
 temtett lelke, teste vagón, ki eggettült ağ
 istenhet czuda es ki ielenthetetlen képpen.
 Ah halál kedeg al lélecne ac testül valo el-
 válastása. ac kerett fán meg febüle, bizony-
 tal meg hala, lelkét atánac kezébe aianlá,
 teste ac coporsoba temetettec. Meg febüle
 am mi bünönc ért, meg hala. Ez volna am
 mi hitöncne regulára, hog' hinnöc ac Chri-
 stust meg holtnac lenni am mi búnein-
 kert. De más doéppen tanienac mostan ap-
 papoc, barátoc, nem predicállác hog' ac
 Christus holt legén meg ab bünért, hanem
 ki eggé képpen ac ariá búneinec botfánac
 tát tanulni, más más képpen: de nem tagad-
 hattác meg hog' ac Christus ne legén ab
 bárán, ki el mossa es világnac bünét.
 Itt etczer tanulluc meg Christusba mi haß-
 nonc vagón, es ağ bentecbe. Ağ bent irás ac
 Christust három képpen veti mi előncbe.
 Eggé modon mint aiandecül: más modon
 mint példáiül: harmad modon, mint ielül.
 Valamicor immár oluasod ac Christus büs-
 I letéfert,

letélt, életét, halálát, fel támadását, vég
gondoljad mint Istennek aiándécat, hogy te
éretted született, holt meg, támadott fel. A
ata Isten aiandécul atta wiet minekőnc
mint w maga monga üduőjítenc Ioan. 4.
Ha tudnád Istennek aiándécat. Ez aiandé
cot hittel kell vened, az az, hinned kell,
hogy tiéd ac Christus, te aiandecod, neked
adatott, neked született. Láddé immár ah hit
czac vételbe vagon, mihent adni acat I
stennek valamit, ottan nem vag igaz hitű.
Ez aiandékert czac hála adással tartozol I
stenednek. Eh hála adás ec kettőbe függ: w
iet bűnőddel meg ne bánts, dirfinied irgala
masságát io volar valad ac te hitedet, meg
ne ragadd űtet w benne atádfiát beressed, es
ammit miuelf, czelekedel, w tiytestegere
czelekeggel. Em modon minden bentnel
nagobb ac Christus, mert mindeneccac ű
aiandéca, mindenecc ű általa üduőjítenecc.
Más modon: lel nekőnc az w halála, fel tá
madála, hog mijs meg hallőnc bűneinc
nec, mint hog w meg holt teste berent, es
fel támaggőnc lelkőncbe, mint w fel táma
dott, az az, legőnc igaz hitűnec. Ah hit bűved
nec indulati, mell indulatocat czac ac kes
rejtenc cztenc grejenc, három élet vagon
lelki,

lelki, testi, más világi. és három halál, lelki,
 ah hitetlenség, mert minden hitetlen meg
 holt Istennek előtte Math. 8. Testi, micor
 test berent meg halál. örök halál harmadíc.
 Azért minden kereszténnek meg kell halni
 és fel támadni meg és világ berent Rom.
 6 Touábbá üdudóitencnec halála, fel táma
 dása am mi haláloncatis és fel támadáson
 catis iedzi. Harmad, példa, mint wnmáa
 ga monga Ioan. 15. Mint en czelekettem
 tija vg czelekeggetec oluasd. 1. Pet 2. Chris
 tus czudácatis tútt, kicbe nem kóuethet
 tíc ütet, hanem egmás hój valo beretetbe
 kell wter kóuetnőnc. Ig nem cjac Christus
 nekőnc peidanc, hanem az bentekis. Lásfue
 azért miuel külömbőz at több benteciül,
 tudni mint, aiandé kal, tellet.

SZALLA POCOLRA

Mint Cyprianus monga et czeikel nem
 volt ar régi Romanianac Credoiochan, bent
 Agostonis nem teßen rola emlekegetett,
 ap Patreman sints, kit am miszbe énekel
 nec. De vgan azon Cyprianus azt monga,
 hog az előtte valo czeikel nec, tudni min
 enec, El temettetec, magarájatta, az az
 fenecre balla, mert ad diác ígét itt nem po
 solnac kellene magarázni hanem fenecnec

Ezt kedveg rüvidefen ig' értűc meg: Em-
ber nec lelke teste vagon, es minden em-
ber auuag' üduőjűl, auuag' cārhojic. Ha aš
üduőjűlendő meg hal, ac teste fenęcre báll,
aš aš, ac coporsoba, földę leben, lelke is fenę-
cre báll, aš aš Istenhez megen aš őrdc életre
mert kerezęnec Isten, aš őrdc élet feneke.
Aš itelet cor mindennec teste egęesűl lel-
kēuel, fel tāmād aš őrdc életre, eš őrdc élet
leben aš ű őrdc feneke. Es magarűl elég be-
pen bolnānc eš vęgre, ammidolog vęghę-
teden ašt boctuc mondan: soha nem leben
vęge, feneke. Ah hitetlenis micor meg hal,
mind teste lelke fenęcre báll, teste földę le-
ben, lelke aš őrdc cārhojatra báll, micor fel
tāmād testetűl lelketűl aš őrdc kenra vet-
tetic, aš őrdc vęgre, aš őrdc fenęcre. Es kis-
uált kęppen ac cārhojtaenac állapattoc am-
mās vilāgon mondatic pocolnac. Es micor
üduőjitęnc meg bala teste coporsoba báll
fenęcre, lelke menorbāgba mene, mell' me-
norbāgot paraditsonnac monda: Ma en ves-
lem lęš paraditšomba. Nem monda, hog'
limbosba. Errűl diačűl itam egębütt töb-
bet, itt acaręc cžac rola emlekeęnem, e: ec-
ellen kic limbo, rol focat bešelnec minden-
jra: kiűl. Es acki igazān acaria cęteni, eš
igeket

igéket könnyen meg értheti, mert az testről
bolonc itt. El temettetec, az az coporloba,
auag' fenecre balla.

örödic agasata.

HARMAD NAPON

halottaiból fel támadá.

AZ lélec vébi fel az testet, és vg' tá
mad fel. Ez azért úduóitencnec em
berre létenc és halálánac historiáta. De ez
historiánac hasznát bent Pál rüiden meg
mongá. Roma, 4. Adatec am mi büönö
kert, és fel támadá am mi úduóitencnec.
Hallonc meg mijs büneincnec, ellönc az
igasságnac, hog' halálónac vránna mijs
testetül lelkettül támadgönc fel az öröc
életre.

Hatodic agasata

MENE MENNECBE 'VL

ata litennec jogata. Innec kebet meg tús
uendö itelni eleueneket és holracat.

VDuóitencnec fel támadása, és men
be menere nag' vigaság minckönc.
fel támadt, mijs fel támadonc, menörbágba
ment mijs oda megönc. Mi hoyánc képelt
kedeg ez oca hog' fel támadt, és menör
bágba ment, nem hog' hiuokoggéc ott, de
hog' bindülenn éretönc artánac köndörö

1 ij gion,

gion, érettőnc ōs ōlo legén, bűneincne
boránattát nerie nekőnc, vralcoggec a3 őre
dōgōn, e3 vilāgon, ab bűnōn pocon, halā
lon, hog nerie nekōnc attātōl a3 ōent lelket
mint meg vagon Luc. 11. e3 Eph. 4. Mens
neche mene fogzūl viuē af fogfagor, ada a
iandōcocat emberecne, ō testetūl lelke
stūl ditsdūletett, ōentec kōzūl meg senki
nem, hanem mint minniāian etczermind
tāmadonc fel, a3 on kēppen etczermind dits
sdūlrettōnc meg Am meg holt ōentec me
nōrōāgban vannac lelkec ōerēt, testec föld
ben. Senki nem lehet nekōnc menōrōāg
ban tōbb ōs ōolonc, hanem c3ac am mi
Christusunc, menōrōāgbēlthe3 senkthe3
nem kell ōlāmnunc, c3ac ō hōgāia. Nint
e3 a3 ōentec ellen, mert ōc ac Christus tizte
stēgēc magocnac nem coporittac. E3 vilā
gon imādonc egmāfērt, am mās vilāgon
c3ac Christus imād érettōnc, c3ac ō esede
jic, c3ac ō tōrekōdic, mert c3ac a3 ō bűntē
len. ōent halālānac érdeme fogonatos a3 a
ta Istennēl. a3ert valakic c3ac ō általa nem
acarnac ōduōzūlni, c3ac ō hōgāia nem ō
lāmnac, c3ac ōtet nem valac procātoroc
nac, segēdecne a3 aia Istennec elōtte, meg
ezecne ac Christus coporsoban feczic, me
nōrōāgba

Áróc meg ac Christust es az ű hitett. Tó
 tiábbá ah hitnec cęla cęac ac Christus,
 sem bent, sem senki. Ioan. 3. Acki hißen en
 bennem üduóýul, ki nem hißen immár cáro
 hóýott. Vesteę ülni itélóhez illic, es ülettel
 itéletre valo hatalmasság iedęetic. Bişon
 hatalmas megis otalmaşni az űuęit, az ű
 benne bişocat, aşocat kie űtüle neueętet
 nec kereętęnecnec, nem kie bent Peter aş
 uag bent Ferentş fiainac: es hatalmas igas
 gán cárhoştatni eęeket, kie ű benne
 nom biştanac, ű általa nem acartac üdu
 uóýulni.

N'ostęadic agatattá.

HISZEC SZENT LE lec Istenbe.

H Armadic bemél' az bent háromságba
 az bent lélec Isten. es mindenio be
 m' tr I mongüc: Hişec Istenbe, az aş. Atáş
 ba, fiuba. Bent léleche. Az bent háromságba
 mint hog' at terméşet eę, az acarát eę, eę at
 cęelekedetis. Teremtett az aca Isten, terem
 tett af fiu Isten, teremtett az bent lélec I
 sten. Tisztit az aca, tisztit af fiu, tisztit az bent
 lélec. üduóýit az aca. üduóýit af fiu, üduóýit
 az bent lélec Isten. Ac Christus igaz Isten
 igaz ember eęşbemél', két terméşet, két acas
 rat, Iste

tat, Isteni emberi, de az emberi természet
 engedelmes volt az Isteni akaratra. Ez az
 emberiségnek engedelme nek oly érdemes
 fagona, a vagon attanac elotte, hog vala
 kic, az benne bizonac, ezecnek neri az bent
 lelket, az a, buncnek botlanatat, aza Isten
 nec keduet, az oroc eletett, ez vilagon le
 kec nyugodalmat, buncnek batorfogat, hit
 nec vallasat, es egéb testi lelki aiandecocat,
 mert az bent lelec Isten mondatie seged
 nec, vigasztalonac, tanitonac, intonec ki min
 ket seget, vigasztal, tanit, int minden nomo
 rusagonban, hog ac Christus Iesus hog fos
 samonc, hog lelki testi igazsagot meg ere
 sonec, hog kiallo bello buntul oralmaghas
 suc magoncat. Im meg latoc ah harom be
 mel berent, harom czikkelre osztoc ac credo
 nac auag ah hit agasztinac rebet, mint I
 stien felol: Mi felolone am mi czikkeleket
 kellen hinnone, azokis koverkegnek.

Kilentedic agasztata.

KERESZTEN ANA

Bent eghasat.

Ket fele nep vagon, keresztén, nem ke
 reszen. Ac kereszténis kettő, igaz, ha
 milt. Ac keresztén Christustul nevezette
 kereszténnek, ez kedeg ac keresztén ki czac
 K Istennek

Istennec irgalmasságából Christus Iesusnae
általa vária búneinec borsánatát, Istennec
keduét, aș d'roc men'orșagot: ęs sem földön
sem men'be nints Isten előtt több remen-
sege Christusnál: ęs ki életébe jámbor atia
fiatnac vagon elő mentere, békefeges, ke-
gelmes, irgalmas. Azért an'a bent egház
nem egeb hanem keresztene nec auag bent
te nec gülekezete, nem czac heș berent, ha-
nem eș egeb világon, valakic eg' hitüvec.
eg' remenlégüvec, eg' beretetüvec. Effe leis
kettő, kőzőnsleges eș egeb világon, ęs reș be-
rent, falucha, várasochan, orșagochan. Eș
met oștác ec keresztenséget etere, kic vites
ked nec (ec földön test ellen, őrdög, bün, eș
világ ellen) ęs kic diadalomban vannac, aș
aș orșagolnac men' orșagban. Azért an'a
bent egház nem egeb, hanem bentec nec
auag válaszottacnac gülekezete. Hinnőnc
kell azért an'a bent egházat aș aș, eșt kell
hinnőnc, hog' Isten eș világot teremtetete,
așuta fogua, ęs míg eș világ leben, voltac,
vadnac, leb nec keresztene nec, aș aș kic igazán
czac ac Christus Iesusba bișnac, mert ac
Christus orșaga őrdöckę valo, mindencor
orșaglot, ęs orșagol aș üueibe. Ec keresztens-
ség nec feic w, aș aș, vra, otalmașoia, üduoș
șitöic, se

itdie, segétsége. Ezt továbbá is ebedbe
 vedd, hog' ec kereszténységbe, acar es földön,
 acar men'or'ágban, minden keresztén eg'
 tag, bent Peter eg' tag, bent Pál bodog a'z
 son eg' eg' tagoc, te eg' tag vag', en más va'
 goc. Es nem mondod hog' his'ec a'ia bent
 eghá'ba, mint Istenr'ul monguc, his'ec Isten
 be, Iesusba, Christusba, his'ec bent lélec I
 stenbe, hanem his'em a'ia bent eghá'at,
 mert nem his'őnc a'ia bent eghá'ba, sem
 valamelt bentbe, kic a'ia bent eghá'gnac ta'
 gi, hanem c'zac a'z eg' Istenbe. his'em bent
 Pált, bent Petert, Bodog a'z'ont. his'ec bent
 Pálnac bent Peterne'c, Bodog a'z'onnac, de
 nem his'ec bent Pálba Peterbe, Bodog a'z'
 sonba, de his'em Istent, his'ec Istenne'c hi'
 bec Istenbe. Ed dolog a'z'oc ellen vagon,
 kic a'z' bentecbe bi'g'atnac minket ec credo
 ellen. Nem kell nek'őnc a'z' bentecbe bi'
 g'nonc hanem c'zac a'z' eg' Istenbe, b'iu'őnc
 nec bi'g'odalmát semmi teremtet állatba
 nem kell vetn'őnc, hanem c'zac Istenbe
 Christus által. A'z' bentec felől ked'eg mit
 kellen hinn'őnc, halluc meg.

BCU Cluj - Central University Library Cluj

SZENTECNEC EG
 gelségét.

A Z Istenne'c két syle aiándé'ca vagon
 K ij üdö

üdüőítő aiandéc, nem üdüőítő aiandec:
mell' kös mind iocnac mind gonosocnac
mint czudácat tenni, halottacat tamagtani,
igazánn predicálni, külömb külömb nél
uen bolni, külömb külömb tudománt böle
feléget tudni. Efféle aiandékiban Istennec
nag' külömbség vagón, mint ez világi tisz
tebbe külömbfégec vadnac. Tíztel, méltos
sággal prophetác kössül, ki üdüőítőenket
nem czac iüvendöül meg monta, predicá
lotta, de meg vyiaualis meg muratta, nem
támat nagobb lános baptizánál. Efféle a
iandéccal senki nagobbán nem tisztel
tett Bodog aßonnál senki nints nagobb.
Tízta büznec lenni tett Berént. Istennec fiác
bülni, Istennec ann'ánac lenni, Istennec nag
aiandéki, de nem üdüőítő aiandéki Bodog
aßon nem azért üdüőült hog' üdüőítőenket
bülte, hog' anná volt, hog' teste Berént bü
volt, de üdüőült, mert igaz hitü volt. teste
Berént lelke Berént volt igaz bü: hite bü
uénec bizodalma czac ac Christus Iesusba
volt, kit w' teste Berént büle, aß aß, üis nem
saiát auag tulaydon érdemből, mint ah ha
mís prodicátoroc mongác, üdüőült, ha
nem idegen érdemből, aß aß, Christus Ie
susnac általa, Bent Erlebet monga ez, Luc.
1. Bodog

8. Bodog vag Maria ki hül. Láddé wis hitne-
 nec általa lwt bodoggá, hitnec általa úduó-
 zült. Azért Bodog aszon minden w érde-
 mében anniat nem bizot mint eg mác Bem
 hanem bizonnal alátago; búg minden érde-
 méből kétfegbe esuen , czac az w bent fia-
 nac bizott érdemébe. Minden bentnec tu-
 laydon érdeme az érdc cārhozat, ha érde-
 mōnc berént figet az Isten órdc kēnt figet,
 mert minnāian haragnac wagonc fia. Eph.
 2. De idegen érdemből az az, Christusnac
 érdeme által kell minden keresztēnec údo-
 uózülni, azért eg mác Bemet se bizonc se
 Bodog aszonba, se egéb bentbe se semmi-
 be, hanem czaac ac Christus Iesusba, ha údo-
 uózülni acaronc. Es hog eg bentet Isten na-
 gobb aiandéccal beretett hog nem mált,
 auual semmit ne gondol, az uduójó aian-
 décnac, az az, az igaz hitnec általa mind eg-
 gec wagonc. Galat. 3. Minnāian eggec va-
 gonc Christusba hitnec általa. Még ah hit-
 nec dolgábais eg nagobb málnál, de mint
 hog eg minden hitēnec at cžla, tudni mint
 ac Christus, cženképpen mind eggec va-
 gonc, ez eg cžlnac, ac Christusnac általa.
 Am mannāba acki többet bedert, nem l-
 wtt több, mint acki keuesbet bedet. Gomor

gíglenn minn'áian bündöc, minden bent
 nec kellet büne nec botfánattát hinni, mert
 acki ezt nem hitte az soha me'or'ágba né
 ment. Valaki ac Credot nem hiszi, az me'
 or'ágba nem megen. ac Credoba vagon
 hog' higg'ac bündöc nec [botfánattát, ha va
 la mel' bent ezt nem hitte volna, nem volt
 volna bent, sem keresztén. Itt senki ne hízle
 keggéc, minn'áian bünt t'örtenecc, vétkezte
 nec, minn'áian vétkeztenecc ac Christus ne
 küi, azt monga bent Iános: Ha azt mondán
 guc hog' bündöc nints, igazság nints be
 n'önc. Azért bündös bent Pál, bent Peter, bent
 Iános, Bodog az'bon, senki ki nem kell ven
 ni, ha ac termébeti néjed. büntelenec
 mind w'e mind mi, ha az' Isteni irgalmassá
 got néjed. Istenbe ac Christusba büntele
 nec vagonc, termébetbe bündöc vagonc,
 de am mi termébeti bündöc ort'áncra nem
 ter ac Christusbeli hit'öc nec miatta, mert
 ezac ezec bodogoc kic nec az' Isten ort'áio
 cra nem veti bündöket Roma. 4. Nem veti
 az' bentec nec, Bodog az'bonnac, bodogoc az'
 gert. Ac kibe hit vagon bündös az', mert ah
 hit által vagon büne nec botfánatta, mert
 mit hinne ha bündös nem volna: mert ab
 bün ellen vagon ah hit. Azért mint minn'á
 ian hit nec

ian hitnec általa üdüözültenee , a gonképe
pen minknáian bünöföc voltac, de Christus
ba biuán menorbágba mentec, mijs w
benne biuone menorbágba megönc.

Titenegzedic.

TESTNEC FEL

tamadattát.

V Duözüene támagtott halottacat fel,
támagtottac ap prophetác, aq aposta
loc, aq bentec, de esmet másotgor holtanac
meg. Kic fel támadánac üdüözüene támao
dáia cor, esmet másotgor holtanac meg,
mert dicsöült testel lléekkel senki meg me
norbágba nints töb ac Christusnál, hanem
etczerimind támadonc fel egerembe, mert
mi hijs ic testnec fel támadattát, ki meg
üüendö, nem acki meg lwt. oluasd Hebré,
11. vgan ott Aran báü bent lánost, de ed
dologrúl egéb cor többet ittam. Bodog aq
son menbe menerérül oluasd bent Hiero
nymost. Nem meri w biuonitani, se mi ne
meri ic valami aq irásba nints. Lelkec me
norbágbán, testec mindenienec földben va
gon lob 19, Tudom hog aq vtolso napon
fel támadoc, ha limbosbol fel támadtac vol
na mint ab barátoc mongac, biuon lob is
fel támadtac volna. Hijs ic aqert testnec fel
tamadattat,

41.
támadattát, et testnec kedeg ackic most vi
selőnc, es am mellet minden^o viselt.

Tizenkettődic ágažattá.

ES AZ E O R E O C életet.

HArom élet vagon: lelki, testi, örőc élet
At testi élet kőšőnsėges mind iocnac
gonošocnac. Al lelki élet, aš örőc élet cžac
ac kereszteneke. Al lelki élet eš, ackit ac ke
restenec crežnec šūuőcben aš igaz hitnec
áltała al lelki vigaság, őrdm, nyugodalom,
bėkesėg, eš élet aš örőc életnec cžac senge
ie, előł iároia: aš kedeg aš Istennec tőkelle
tes cšmerete, őrdm vigaság, őrdm, nyugoda
lom, tőkelltes engedclem, igazsag, bodog
sag. Summa: felsėges io. Eš élet itt kezd
tic, ott lėben tőkelltes, eš, testnec lélecne
ditőšege, testnec lélecne meg maradando
aiandėca. Eš életřıl monga šent Pál: šem
nem látta, šem fül nem hallotta, šem šūute
be nem őrlőttec ešec, kiket aš Isten šeržett
aš ű šeretőinec. Racua aš irás eš életřıl, de
iaay ešecnec, kic eš világi tıžtesėgekert elő
mentekert, iūvedelmekert, etekert, itokert
hasokert eš el veštic: maga űduđitenc aš
monga: Mıt hašnál teneked ha mind eš vi
lāgot meg nered ha lelkedet el vešted: Eš

L ešec nem

Így nem különben czelekedne mint az
Ezopos ebe, ki ac contra ac arnécaért el ve
té at contra, sem arnéca sem contra an
nac vtánna. Touábbá minden keresztény
nec hitének vége az élet, mint Szent Peter írta
1. Petri. 1. és üdudjítene Ioann. 5. nem purg
gatorium. azért ac kereszténynek nem hibic ap
purgatoriumot, hanem az örök életett. Mi
hent meg hal ac keresztény ottan menősbá
ba megen Abrahamnac kebelébe, az az,
Szentecnek társaságába. Valami ac Credob
ban vagón az hinnőnc kell, valami ott
nints, nem tartozol vele. Régenten hitnek
reguláianac hittac ac Credót, mint Szent Au
gostonis írta, és ha valaki valamire tanis
totta, meg ap paratás am mi nem volt
ac Credoban, ottan az monta: nints ac
Credoban am mit mondaß. Mert ac Cre
dot ielesben ap paratokért, kic írta nem
tudnac berjettec, hog ah hamis predicato
roctul meg ohallac magocat. Iuffon ez is
eßőncbe, hog meg mondóc oda fel: Appa
rantfolatban parantfolac mit kellen ten
nőnc, és hog igen betegec, erőtlenec vagone
ac credoban oruoffagone vagón. ha hien
dőnc Istenbe, ki ata isten, fiu isten, Szent lé
lec isten, hát bűnőnc botfáttatic ezac ac
Christus

Christus Iesusnac általa. Touábbá fel támadonc az örök életre, mell' életett aggon nekönc aza, fiu, bent lélec. Amen. az az, vg vágon, Sido ige, némicoron anniat teßen mint ez ige, bişon', némicoron annat mint vg vágon, auag, ne kételkedgél benne, bişon'nal. Azért minden imátiágoncat euuel petsetellüc be, mint azt mondanóc, kétleg nekül meg léßen, bişon'nal vg vágon am mit mondonc, am mit kérönc.

AZ IMATSAGROL

AZ Imátságnaç auag kérésnac két réşe vágon, könörgés auag segétségül hívás, és hala adas. Az lsten meg parantsolta mit kellen tennönc, mit ne kellen tennönc, mell' parantsolatbol am mi erőtlen voltoncat iol meg tanulhattuc, mell' mi erőtlen voltoncnaç esmeretéböl meg a lázhattuc mágoncat, de az alázásnac az lsten segédet aiandécot igért, mint meg hallóc ac Credoban; mint kellen kérénc ez seget seget erreis meg tanított minket üduşitenc. Touábbá nekönc két dolgot kell kérénc, testi és lelki dolgot. Es minden imátságonaçban hat dolog vágon, hit, igéret parantsolat, ad dolog am mit kérénc, ki

ūl, és ki által kériúc. Aſ Iſten aſt parant
 ſolta hog kériúc am minékül ſükölkö
 dőnc, acar teſti dolog legén acar lelki : ki
 crül ſollonc ide alá. Meg igerte, és igaz aſ
 ū igérete, higgőnc aſ igeretnec, ūtūle l
 ſtentūl kériőnc mindent, de czac ac Chri
 ſtus által. Aſért monga ūduőgítēnc: Vala
 mit kérendetec en neuembe, aſ aſ, en által
 lam, en érdememért aſ en atámtūl meg aſ
 ga tinectec. Valakic immár ū általa nem
 kőnőrgnec, nem igazán imátcoſnac. Ac
 kőnőrgēſre tanit ūduőgítēnc Matthei, 6.
 és Luce. 11.

M I A T Á N C K I

vág menneben.

EZ igéc meg nem kőnőrgēſec, hanem
 Iſtennec hoggānc valo irgalmaſſagā
 nac aiānláli, hog atāncnac hiuatta magat.
 Ha atānc, hát mi fiaí vāgōnc, ha fiaí va
 gōnc, hát atāfiac vāgōnc, atāfiacnac eg
 máſt kellene ſeretnec. aſért nag bātran hog
 aſa ſotamhatōnc Chriſtusnac am mi atānc
 fiānac általa, mint édes atānchoſ, nem czac
 ill' atānchoſ ki teremtet, hanem ki meg
 váltottis aſ ū fiānac általa. Ne kételke
 gōnc kedēg benne, mert ū menneben va
 gon, aſ aſ, irgalmas, hatalmas, véghetetlen
 ſeretett,

Beretett, igaz, kinek igéretébe ég balat se ké-
telkeggönc. Vag így: Ki vag men-
neben, az az, benteben, az io angalochan
kiben vralcodol orßáglaß at te fiadnac
általa.

SZENTELTÉSSE' C

te neued.

M Ondám hog két dolgot kérönc I-
stentül, lelki testi dolgott. Ah há-
rom első kéréséc lelki dolgocrol vannac.
Az első kérés hog Istennec neuebenteltes-
séc. Az Isten az w termébetébe elég bent, e-
lég tisztá, tisztább, bentebb nem lehet, de
mint az állatocatis neueken esmeriüc meg
azon képpen Istentis neuen esmeriüc meg
Az Istennec kedeg neue, igéie ac Christus,
azt kériüc azért hog az Istennec neue bent-
teltesseg, az az, predicáltasséc, esmertesséc.
Summa. Két modó benteltetic, hittek mell'
hit ap predicáciobol vagon, acki igazán
predicállá az Istent, Isten neuét benteli, ki
hißen ap predicacionac, Isten ueuét benteli)
es hitnec gümöltseuel, nelw vallással, hála
adással, segétfegre hiuással. Kériüc azért hog
benteltessec neue, hog az w bent fia hirdet-
tessec, predicáltasséc, ki mi bündöncnec bot-
sánattá, kirül nag háláual tartogönc az vt
L ij Istennec

114
igaz hitnec általa vralcoggéc' mi bennőne
most, iüvendőre mennécnec országában.

LEGEN TE ACARA

tot miként menben és földön.

A Mmicoron lelki dolgot kérőnc a^s I^s
stentül, tudni mint, bűnőncnec botfá
nattát, bent lélecneac aiandécát, minden ha
nekül, minden ke^sseg nekül kell kérőnc,
mint bent Iacab iria: hitbe kérd semmit ne
kételkeggel. De micoron e^s világi dolgot
kérőnc, mindencor háual, a^s a^s, ha Istennec
tisztességére ha atáncfiánac elő mentere, ha
nekőnc üduó^ssegőncre vagón. A^sért mon^s
guc: Legen te acararod, meg adnod auag'
ne adnod, ig' vag' imig, imeccor vag' más
cor, hog' ammi acaratoncat s'abiuc a^s w' a^s
carattáho^s, mint ama^s beteg, bent Matenál
Vram ha acarod meg tisztathat^s engemet.
Touábbá micoron iot kérőnc, és iol kéri^s
üc ke^sseg nekül meg halgat a^s Isteni mert
meg igerte, megis ágga: de hog' meg lássa
ha ah hitben meg maradonc, am meg hal
gatást nem mindiárást ielenti meg.

A^s Istennec acaratta e^s, hog' igaz hitü^s
uec legőnc, és e^s világon iámborül élőnc,
kériüc a^sért hog' legen a^s w' acaratta, a^s a^s,
hog' ágga nekőnc a^s w' mala^stát, mel' ma
la^stnac

lástnac segítségéből mi ef földön a caraitát
tellesithessük be, mint immár az pentec, az
uag az angaloc tellesitic be men'orvágban.
Immár láttuc ez első három kérésében
lelki dolgocát kérőnc. Következec ez vis
lági dolgoc. . . .

MI KEN'EREONKET

mindennapiat aggad nekőnc ma.

AC kenér nevezete alatt valami ne
kül ez világ berent testőncbe bukó
kődőnc kériuc, tudni mint, otalmat, ételt,
italt, ruházatot, iámbor feiedelmet, iámbor
tízt tartót, iámbor bírot, békefegget, igenesse
get, iámbor es tudós predicatorot, plebánost.
Mert kettő ac kenér, lelki, testi. Lelki ke
nér küel lelkőnc él, Istennec igéie, az vég
varfóra, am málic testi. Bücség mind ac ket
őt keriőnc am mi atáncitól az vr Istentől,
de ezac am mi vruncnac, az Iesus Chris
tusnac általa. . . .

ES BOTSASD MEG

nekőnc mi vétetők, miképpen mijs meg
botfátőnc nekőnc vétettecne.

Kériuc az Istent hog' meg botfassa vét
keinket, mert ha azt mondanguc hog'
bunnőnc nints, igazság nints bennőnc is.

Ioann, 1.

Ioan. 1. Egész ac kereszténység, és ac keresztén
 segnec minden tagia örökrül fogua buköl-
 köddöt büne botlátata nekül: azért minden
 nec bündödc w'kis kértéc bündönc botlata
 nartát, mijs kerüuc w'kis bündödc voltanac,
 mijs bündödc vagonc: hát bündödc bündö-
 söcbe ne bizonyonc, hanem ezac ab bunte-
 lembe, az eg Christus Iesusba.

Es micor azt monguc: Miképpen mijs
 meg botlátonc nekönc vétettecne, ne v'g
 értüuc, hog az Isten azért botlátaná meg
 am mi vétetincet hog mi meg botlátonc
 ejetne, kie ellenönc vétkeztet, mert am
 mi meg botlátásunc nem oca az Isteni bot-
 látásnac, hanem bizonyoga. Mint lehet bizonyos
 benne hog Isten meg botlatta at te
 büneidet: Ha igaz hitü leend, és átadfiat-
 nac vétkei meg botlátandod: immár bizonyos
 nos vag benne hog Istenis meg botlatta
 at te büneidet. Ig kell at több iráltis errenis
 Ag, és adatic, botlald meg és meg botlato-
 tatic: mert az igazos miuelkedet nag bizonyos
 ag am mi üduösségöncre. Touábbá at
 tis ezer forint kögöt, és az eg forint kögöt
 mell nag különböleg vagonc, enni különbö-
 leg vagonc ab bündöc kögöt, kikkel Istent
 bántottuc meg, és kikkel átánfia bántott.
 M minket

minket meg, azért ha az Isten az fogat meg
 botfatta, bücsleg nekönkis ac keueset meg
 botfatanonc. Ha mi meg nem botfátuc
 ec keueset, iele hog Istenis meg nem bot
 fátta az fogat: ha meg botfatanonc atánchiat
 nac, bigonfag hog Istenis meg botfátot mi
 nekönnc. Itt kedeg az igaz törüent, az igaz
 pert nem rekeztuc ki. Törüent berent meg
 kell büntetni ab bündöst.

NE VIG' MINKET

kéleterbe.

Ket késertet vagon. Istenis késert min
 ket, mijs késertuc az Istent. Accort kés
 sertuc mi az Istent micoron azt tébbuc am
 mit nem parantsolt, es azt nem tébbuc am
 mit parantsolt. Isten igaz hittel acar tisztel
 tetni, atafüi beretettel: mi kedeg cápával,
 képpel es ef feléuel acariuc tisztelni, kiket
 nem parantsolt: élő atánchiat el hatruc, ac
 kie nekönnc hagott parantsolt beretönnc. I
 sten két képpen késert, iobb felől, es világi
 io berentsenec, előmenetnec, tisztellegnec
 általa: bal felől, cároc nac, galažatnac, nómo
 rusagnac általa. De az Isten késert, az az,
 nómorgat, ostorož, nem azért mert gülől,
 de hog beret. Hebrę. 12. Prouerb. 3. Mint az
 atá berelméből sanargatta fiát, annac vtán
 na az

na aſ veſſőre haracſic meg, eſ at tőbe veti
 Azért ſanargat aſ Iſten minket hog meg
 eſmerteffen magoncal, hog magoncnac
 vigen eſmeretere, am mi ioncra, eſ hog aſ
 ō bent ſiához haſonlattaffonc n'omoruſa
 goncban. Nag aiandec kedeg Iſtentul, ac
 kic oſtoroztatnac wtule. Ah hitetlen ed dol
 got el nem hiſi, de ac kereſten tugga hog
 ig vagon. Azert nem keruuc hog ne keſert
 ſen aſ Iſten, de hog keſertetbe ne vigen. Aſ
 ordogis keſert, ki biſonniat keſertetnec mon
 datic, de eſ vegre hog el veſſen, mert ō
 neki minden igekeſete eſ hog Iſten ellen,
 ember ellen czelekeggec, artſon nekic. Ke
 ſertſen aſert n'omoruſaſſon aſ Iſten, de ne
 haggon an n'omoruſagban, mel' n'omo
 ruſagoncban ezac ō hoggá, kell ſolamnenc
 nem ſentecheſ, auag angalochoſ, mert meg
 parantſolta : Engemet hiy n'omoruſagod
 ban, en meg halgatlac. Oſton vag ember
 által, vag angal által ſabadit meg tugga ō

DESZABADITS

minket gonoztul.

IT T ag gonof auag ab bunte, auag aſ
 ordogot iedyt, keruuc hog aſ Iſten meg oſ
 talmajſon kuſſo beſſo buntul, meg otalmaſ

M ij gon

jon aꝫ örödgül, kinec igekelete eꝫ, hog' mi
nekönc ártón, vag' testöncbe vag' lele
köncbe.

MERT TIED AZ OR

ßag ah hatalom, es ad dicsöseg
öröckön öröckę.

EZ igéc aꝫ Göröc köniuechen vadnac
am Mi atánc vtán. mondatnac ke
deg am mi hitöncnec erősségere. hog' kię
aꝫ orßág, ah hatalom, ad dicsöseg, aꝫ aꝫ, aꝫ
Isten am mi atánc, meg ahatia mind ec ke
réseket, tudni mint, al lelkieket, testieket: es
bißönc benne, mert vr, orßága vagon, ha
talmas, dicsöseg, mint hog' hatalmas ki
ral, aꝫonképpen hatalmas atánc, minden
nomorusagöncban aꝫert czac w' hog'á fo
lamionc. Amen.

Ac Credo végében lásd meg aꝫ Ament.

Ezöcböl immár meg láttuc, mi ap par
antsolat, mi ac Credo, mi am Mi atánc.
Ap parantsolatból Istennec acarattár, es
am mi hatalmatlan, es bünös voltoncat ta
nuloc meg: ac Credoból aꝫ Istennec igere
tett, hog' ac Christus Iesus nekönc egge
tlen eg' vronc, kinec érdemébe bißuán be
zölthettuc ap parantsolatocat, am Mi atánc
ban keris

ban kériúc a; Iſtentúl e; ſegétséget. Es a; egé; ſent irás róvideden ec két dologra ob lic, parantsolattra e; igéretre. Ah hitnec e; e; la a; igéret, mert nekónc a; Iſten igéienec, igéreténec kell hinnónc. Igéri kedeg ne kónc a; Iſten a; v; ſent fiát, hog' kic tulay don érdemónchel nem úduó;ülhetónc, idegen érdemból úduó;üllónc.

AH HITNEC PETSE túrúl.

AZ emberi gárloſág mell' igen nag legén tuggác a; ſentec, a; vr Iſtenis e; náua;as terméſetnec tudoia e; által lát uán, am mi gárloſagoncat, erótién volton cat, külfő e; láthato dolgoccalis meg eró; ſítette am mi hitónket e; emberi gárloſág nac ellene. Azért úduó;ſégérúl minden ke re;tennec két bizonyágánac kell lenni, bel ſő bizonyág e; külfő, Belſő bizonyág a; igaz hit, a; a; e; zupa e; zac Iſtennec irgalmalá gabeli bigodalmonc Ieſus Chriſtusnac ál tala, mert a; Iſtennec bo;gánc valo irgal maſſága ſoha incább meg nem tetütt, mint micoron a; v; eg' fiánac nem enge dett, hanem halálra érettónc atta v; tet. Nag' irgalmalág e; atámſiai, eg' af ſiu, ennec

M ij ſem

sem engedé, ada kedeg nem igazakért, ha
nem bünösökért. ig lés immár igaz keresz
ten, ig lés Istenec keduebe, ig botfáttatic
meg büned, ha es eg Istenec fiába bizano
dol, w nálanál több reménféged nem leend
se földön se menben. A zért lásd el at te bú
uednec állapotát, ha nints töb bizodalma
w nálanál kereszen vag, es es bizodalom
üduósségednec belső bizonsága : külső, há
rom iobagos mielkedet, keresz az az, nomo
rusag, ah hitnec petseti, ah hit mellet ha ele
tedbe sámbor vag, ha jámborsagodba nem
bizol, ha mindent Isten tisztességére atádfiá
nac elő mentére acaró czelekedni, ha acar
ratod berent sem Istenedet, sem atádfiát
nem acarod meg bántanod, ha ellened vét
kegrecnec hamar kéz vag meg botfánod, ha
ah hitért kéz vag nomorusagot senued
ned, ha meg keresztelkettel, ha az vég vatso
rát hozzád vébed gacorta, esee mind ieli hog
te válytott vag, Istenec fia vag, üduóssült
vag mert mindennec az w hitébe bizonos
nac kell lenni, es valaki hitébe, üduósségé
be kétféges, az nem kereszen, mert ac kéz
ség nem fér ah hittel eggüue. Most immár
ah három külső bizonsagoc köztül az eg
gicrül, tudni mint, ah hitnec petsetitül bol
lone

118
Ionc keveset, de eze cismet hármas, az első ac keresztiség.

A H H I T N E C

ielireul,

K ETTŐ at czelekedet, Isteni és emberi czelekedet, az Isten öröktől fogva ígerte az ō bent fiát bűnőnc nec botfánattára, előbb Adámnac, és ígérte nec hiűn űduő gűltec: oztán Abrahamnac, David királnac és at több patriarchacnac. És ígérte nec ielētis atta mel' iellel, mint eg' petšettel, erōšitette, batorította amažocnac hiteket az ō igéretére. Azert mel'tán mondacnac hit nec ielī nec, petšitī nec auag' belegī nec, mell' ielē nec nec auag' petšetec nec általa czelekedic az vt Isten. Előle ielec voltac az Sidocnál am manna, ac kű βicla, ac kőrnűl metšlēs, ah hufűeti bārān: nálonc ac keresztiség, az odozat, az vég vātšora. Az ceremonia annat teβen mint czelekedet, de eg' Isteni czelekedet, mert ō az ige által, és az ceremonia által czelekedic. Mit czelekedic? Az bent lēšec Istent agga appredicācio igéiē nec és eg' ceremoniānac általa nekōnc, mel' bent lēšec Isten βerzi mi bennōnc ah hitet, al lelki békešegēt, bűnőnc nec botfánattāt, és az io
lelki esme

lelki esmeretet. Ap pap Istennec képe , les
besédét (hog' ha igazán) monga, ig' kell hín
nőnc mint ha Isten űnmaga mondaná.
De hog' ezeket incább meg értűc, tuggue
meg mi külömbfég vagon az áldozat kö
jött, es az ielec köjött.

AZ ÁLDOZATROL

K Ertő az áldozat, engesztelő áldozat há
la ado áldozat. czac ac Christusnac es
lete, sületése, kén vallása , halála engesztelő
áldozat, mert az ű bent halálánac általa en
gestelte minekőnc meg az ű bent atát, az
jért az ű áldozatta , kén vallása engesztelő,
érdemes, elég tétel. Áldozni kedűg annát te
ben, mint benuedni, kén vallani, meg hal
ni, ű az oltáron, az az , am magals kereszt
fán áldozec, benuöde , hala meg érettőnc,
büntelen bűnösökért , hog' az ű büntelen
bent halálánac érdeműel meg engesztel
nekőnc az ű bent atát. Az bentekis áldoz
nac, de az ű áldozatoc nem érdemes, nem
elég tétel , nem engesztelő , mert czac ac
Christus tütte eleget mind es világnac bűne
ért czac ű engesztelte meg az ű atát min
dene nec, czac az ű halála mindenine nec
bűnert érdem. Immár ac keresztene nec
áldozatta

áldozati a czac hála adás ac Christus áldoz
 gattaért. Azért ac Christus áldozatta engesz
 telőnec mondatic az bentec áldozatta hála
 adonac neuestetic. Es három fele, bünece,
 nelwnece, czelekedetnec áldozatta, bünece
 be áldoznóc kell, az az, hitetlenseg nec bü
 net, büne való keuánfogocac meg kell ol
 nenc bünecebe. az az, igaz hitűvec legőnc:
 ez igazfagnac áldozattanac, auag büni áldo
 zatnac mondatic. Pšal 4. neluőnc kel vallas
 nóc kell ah hitet, dítsernőnc kell az Istent:
 Ez dítseretnec áldozattanac, auuag, hála a
 dáfnac mondatic. Ist áldozat ackit Misēnec
 hīnac, kirūl ide alá bolonc. Hebrē, 13. Har
 madic czelekedetnec áldozatta: lám borūl
 éllőnc ez világon Istennec tisztességere, hála
 adásra, atánchiānac elő mentere. Valaki ac
 Christus áldozatta kőzött es am mi áldozat
 tōc kőzött válytást nem tud tenni, nem ke
 rejtēn az. Immár am mi áldozatinc kőzött
 es ah hitnec peršerī kőzött ill' külōmbšeg va
 gōn: Am mi áldozatonc az, kiuel Istent tisz
 telšic, kit Istennec tisztességere tēšōnc: Ezt
 mi ez végre tēššic, hog Istendōnket tisztes
 séggel illesztūc: Ah hitnec peršerībe nem mi
 czelekedōnc, hanem ap pap Istennec ké
 pébe, ep peršerīec által az Isten agga nekōnc

az waiándékit, bent lélec istent, hitet, reméni
seget, büneinc nec botfánattát. De ep petse
tec az Istenec igéiéuel mindencor eggütt
iárnac.

AC KERÉZTSE GREVL.

MInt eg fejedelem ha kinec mit dor
nál, aiándécos, hog amaz bigonics le
hessen benne addonacioiul, adománrül le
uelet ad, petseteuel meg erdősiti : ecképpen
czelekedett az Istenis öröctül fogua az w
ueiuel. Igét te nekönc az w bent fiát, büs
nönec nec botfánattát, az öröc életer. Ez igéres
tet hog incább hiheffüc, ez igéretben bátor
bac lehessönc; mint eg leueles petseteuel ez
igéretet meg erdősítette iellel, tudni mint,
keresztseggel, áldozattal, vég vatforáual.
Hog melt niluán tugguc, kereszt atáncfül a
nánctül értettüc hog meg keresztelkettönc,
ollan bigonnál higgüc az Istenec igéretett
Touábbá ammit mi keresztsegnec hiuonc,
lélki mártáfnac, ferdönc, auag tisztulatnac
hihatnoc iobban, mert az Görögéből iutt
Diác ige anniat tesen mint be mártani, a
uag tisztitani. Ac keresztsebbe azért kettö va
gon, az Istenec igéie, es az víz. Az ige, igé
ret: az víz, iel, auag petset. Es minden Isteni
ceremoniába, auag czelekedetbe ecke
tönc kell

tőnec kell lenni, igénc és valami állatnac.
 Touábbá ac Christus ettzer holt meg: Ac
 keresztég halálnac iele, és af fel támadat
 nac:ac Christus felis támadott: mijs ettzer
 keresztelkettőnc meg, elég ne többet. Micor
 keresztelne be mártnac, és ki mártnac: ab
 be mártás halált, acki mártás életet iedj.
 Azért ac keresztég ap penitenciánac iele.
 Ap penitenciában tőrdelmestég, hit vagon
 halál, élet: micor be mártnac halálra márt
 nac, hog meg hallonc büneincenc, és hog
 minden érdemőncből kétségbe essőnc: ma
 cor ki mártnac életre mártnac, hog ac Chri
 stus Iesusba bizsonc ezac, mell bizodalom
 az igaz hit, és hog ab hit mellet keresztienü
 élőnc, fel támaggonc hitnec, és életnec
 iamborlagánac általa, Rom. 6. Eztis tanul
 luc meg, micor valakic békeféget bereznc
 ab békefége berzésbe condiciōc, modoc, a
 uag czičkelec vadnac, kiket mint ac két ré
 bñec, mind acket félne meg kellén tartan
 és valami ceremonia, iel vagon kiuel meg
 erőstític ab békeféget, mell czičkeleket ha
 valamestic fél meg tőrend, meg tőric ab bé
 kefége. Mint példa Isten Abrahammal fr
 get twn, békeféget berze, Istenis fogadaf
 fogada, hog vneki Istene, az az, otalma, iel

üdvöztöie, élete lenne, e fec Isten felől ac condi-
diciôc: Abrahamis fogadást fogada, hog' w
benne biznec, mint igaz Istenébe, parantiô
lartát tennec, es világon jámborül élne, e fec
ac condiôc Abraham felől: es berzést iellel
erôlité meg as Isten kôrnül metellessel,
mell' dolog iel vala, bizonyág vala, hog' as I-
sten igazán meg tartá as w berzést, ha A-
brahamis auuag' as w maradéca meg tar-
tángá fogadát: mell' fogadást ha meg tór-
rend' as iel semmit nem használ, Istenis nem
tartá meg as w berzést. Példánc as Sidôc,
kic kôrnül metelkeznec vala, de ah' hit ki-
nec iele vala ac kôrnül metelés, nem vala
benne, idegen Istenbe biztanac, érdemec-
be, áldozatocba biztanac, meg tagattac as
Istent kiuel Abraham as berzést tütte vala,
Abrahamot kôrnül metelésbe kôuetic va-
la, hitébe nem kôuetic vala, meg romla as
berzés. Ezen képen mi ac kerest viz felett
kezet czaptonc as Istennel, békeséget tüt-
rônc vele, ec condiôcual, em' modon, hog'
fi nekônc atánc legén, Istenônc, üdvöztônc
vigasztalônc legén, benne bizsonc, idegen
istenhez ne foiamionc: w hog' minekônc
hünônket meg botfátta, as bent lélec I-
stent agga, idu, yit, as örôc életre visen. Es
berzést

Berzést keresztféggel iellel, és mint egpet
 settel erősitettuc meg, mell' keresztféggbe a
 igaz hitet fogattuc Istenónecnec, és a*z* iám-
 bor életett:ap pap Istenneec képe, ig keresz-
 telt meg, ig mosott meg: Keresztellec, mos-
 slac, mártlac tégedet Atánac, fiunac, és bent
 lélec nec neuébe. mint a*z*t mondaná: Eddég
 mosatlan, ördög nec, b*en* nec fogla voltál, im
 en meg tisztitlac tégedet, meg moslac tége-
 det, üduóyitlec, de ig ec condicioual, hog en
 bennem ki Isten vagoc bíráál, atád vagoc,
 fiamat éretted attam halálra, ki immár atád
 fia, kinec érdemeert adom a*z* bent lélec
 istent: a*z*ért im tisztitlac tégedet en neuembe
 auag en neuembe, a*z* a*z* en b*en* socialmamra,
 hog innecten c*z*ac en bennem legyen b*en* o-
 dalmad, hited, reménseged. E*z*t mi fel fogat-
 tuc, tudni mint, a*z* igaz hitet, a*z* iám bor éle-
 tet, hog ördög nec, e*z* világnac, testónecnec el-
 lene mondonc. It nem fogattonc sem but-
 fut, sem c*z*apát: sem nem keresztelketőnc
 bent Pál, bent Peter, Bodog a*z* s*z*on neuere
 hanem c*z*ac a*z* eg Istenneec, ki a*z*a, fiu, bent
 lélec neuere, hitere, b*en* o dalmára, mell' hitet,
 mel' b*en* o balmat, mell' eskéft, fogadáft el hat-
 tonic, idegen istenbe*z* fo*z*amtonc: ki eg bent-
 be b*en* ic ki c*z*elekedetébe ki c*z*apaiáha, ki ér-

bemébe, ki misébe, és aſz eg' Iſtent kinec bí
szodalmára, neuére esküttönc el hattuc, meg
törtüc aſz börtéſt, bízon' w'is meg másolta:
vifeltüc ap perſétet al leuel nekül, ſemmit
nem haſznál, meg kereztelkettönc, hit nints
bennönc, kerezténc nem vagönc. Valaki
Iſten kiül máſba bíſic pogán aſz. Euuel bí
ſonitta ſent Pális dolgát 1. Cori. 1. aſt mon
duán: Mínem Pál neuébe kereztelkettetec
meg: mínem Pál holt érettetec meg Acco
ris támattac vala hamis barátoc, kie aſz ſen
tebe bíſtatác vala an népet mint igaz mo
ſtan. Láttatöké valaki Iſten kiül valamibe
bíſic aſz nem kereztén. valaki Iſten kiül va
lamibe bíttac aſz hamis predicator Iſtentül
el ſacaſt, menorbágtül el vonſon, aſz öröc
élettül el válaſt, aſz öröc cárhozátra köteleſ.
Illeñec am mi papinc, barátinc, meg otal
maſſátoc magatocat túlóc. Aſz víſz teſti ſen
nőneket moſſa el, aſz Iſtenbeli hitönc lelki
ſennöncket, büneinket. Ac külfö ab beſfö
nekül nem io, auvíſ hit nekül ſemmit nem
haſznál. Eſt acarám ac kereztégnül monda
nom. Ac kereztégn nekönc aytonc ac kereſ
ténc köſzibe, eſz által ſámláltatonc aſz Iſten
fiai köſzibe, ha meg tartuc aſz ſerzéſt Iſtennel
ſüuednec tudod dolgát, ha igaz hitbe vag,
mell' bí

mell' bizonytal tudod hog' meg keresztelked-
 tel, olyan bizonytal higged 'hog' bünöd meg
 botláttatott. Az viz nem czac viz immar
 teneked, hanem bizonytal ieled, petseted, bi-
 zonyfagod, gürüd hog' az Isten kétség nekül
 meg botláttá bünödöt az ű bent fiának ál-
 tala, ki te éretted meg holt, kinec oldalából
 vér, viz bármazec, ki bizonytal te bünéid nec
 tisztulattára. Azért monga üduőitenc: Ki hi-
 uend es meg keresztelkedic üduőül, ki nem
 hiuend (ha lehetne tizen hattzor keresztelke-
 dnékis) catholic. Nekicbe hit nints, beretet
 nints, az monga: meg keresztelkedtem, a-
 maz őrdögös Simonis meg keresztelkedec
 de azért cárhozott. mondam ap petset nem
 hábnál leuel nekül, af ferdés hat nekül.

AZ VEG VATSORAROL.

AT testamentum, az igeret ecképpen
 különböz nec, hog' az igeret ettőlis
 meg lehet, ki az igeret vtánnis él, de at testa-
 mentum ill' igeret mell' leben halo ember-
 tül, mert at testamentomnac nints ereie ha-
 meg nem baland az, acki tébi at testamen-
 tomot. Nem egeb azért at testamentom ha-
 nem halando ember nec vtolsó igérete. Es
 minden testamentom tételbe nég fogás va-
 gon: acki tébi at testamentomot, ackinec té-
 bi, mi felől

ſi, mi felől mi iofáguúl, mi végre haggá va-
lakinec iofágát. Az vég vatforán Chriſtus
teuę at teſtamentomot, az igé etet az apo-
ſtalocnac egeß kereętenſeg kepebe, teſterül
véreül teuę az igéretet ez végre, eh haßon-
ra; bünöncnec botlánattára. Azért Chriſtus
at teſtamentom iúuó, nekönc az apoſtaloc
cal rútte, teſterül véreül, bünöncnec botlá-
nattára. Eh hitnec ielét miſenec hiác: ez ige
ſido ige, Deuter. 16. vg mint alamíſnát, az
uag acarat berént valo áldoęatot iedę. Am
miſe kedęg mondatie áldoęatnac, de nem
engeętelő áldoęatnac hanem hála ado áldo-
ęatnac: nem Chriſtus áldoęatna, mert ū ete-
tęer áldoęott, etęer holt meg, Roma. 6. tób-
ſör meg nem hal, de mi et ceremoniába em-
lekeęönc az ū bent haláláról, hálat adönc
wnęki rúla. Azért monga úduęitęnc: Eęte-
teęetec az en emlekeęetęemre, veęetec hoęęá-
toc, ac keęer az en teltem, ab bor az en ve-
rem, es mell' niluán hoęęatoc véęitęec, hig-
ęetec az en igémnec az en igéretęemnec ol-
ſan niluán. bięonniál higgęetec hoęę en ti ére-
tetec holtam meg, érettetec ontottam kí-
véremet. azért hittel kell ezt hoęęanc ven-
nönc, higgęic ac Chriſtusnac igéretęét igaz-
nac lenni, ez hitnec általa egęeſſülönc, ię-
ſelietönc

Feltehető Christushoz testébe, vérébe, mert
 vagyon az ő testéből teteméből, Ephes. 5. és
 Hebré. 3. Christushoz rébesi vagyon ha alba
 tatos hitőnc benne meg marad mind vég
 re. Ac kenéret hozzád véuen azt mongad,
 azt higged, hog ac Christushoz bent testét
 vütted hozzád, ab bort hozzád véuen azt
 higged hog ac Christushoz bent vérét vüt
 ted hozzád ne oll' testet vért gondol', mint
 mi vagyon, hanem dicsőült testet, mert mi
 nemű dicsőült teste lelke most Christushoz
 hiuen ebbe rébesültetőnc. Azért ez ielec ama
 mi hitőncnek erőssülésére, bizonyosba tétel
 mére vannah Christushoz berezue. Azért az
 vég vatörőnanc sű habna, hitőncbe bizonyos
 bá tere, és mint hog senki senkiért nem his
 het, azonképen senki másért hozzá nem ve
 heti, senki másért miset nem mondhat, és
 miképpen ezac élőc hižnec, mert halál v
 tán nints hit, azonképpen ezac élő embe
 recnek habnál, és ezac az igaz hitűvecnek
 Hitőncnek azért erőssítésére kell ezt hozzánc
 vennőnc, bűnőnc botfánattanac bizonylagá
 ra, mert ollan bizonynal meg botfáttatott
 am mi, bűnőnc ha igaz hittel véűc hozzánc
 mell' bizonynal láttuc, tapagtuc, nélecluc,
 grežguc ac kenéret, ab bort. Nem ioberent
 O seert,

szert, nem el vesett lüert, nem neheskes asz
son embereri kell est mondani auag mon
datni, hanem am mi vegre ac Christus ber
gette, bunonc botfanattanac bizonyosb vol
tara, mell bunoncnec botfanatta ah hitbol
vagon, mell hitnec petsete, iele ab bor, es ac
kenér. Es mind ac ket semel alatt kellene
mindennec hoggaa venni. Meg mondoc
oda fel, belso uduossagednec bizonyos volra
ah hit. kulso iofagos mielkedet kerest, hits
nec petseti. Azert mint es vilagi vramnac
igeretebe hog bizonyos lehesset, petsetes le
uelét vessem, mell leuel, mell petset bizony
sagim az adomannac meg maradafara.
Dobor verkezonc, iocpor bukolkodonc or
rossag nekul; hog hitem alhatatosb, erdsb,
bizonyosb lehessen az igeretbe hoggam ves
sem, mell kenér, mell bor, nem változat be
rent de hitemnec bizonyossá tetele berent,
bizon Christusnac bent testet, bent veret ag
ga nekdc. Nag aiandecoc ejec, senkinec
nem kell meg vtalni acki meg vtalla, az
vtalla meg acki bergette. Tugga az lsten
ammí garlo voltoncat, tugga mi modon
eróllsten minket am mi hitonche. Az ordog
ab bun, ap pocol focacat ki tasitnac hitec
bol, ha benne erősset nem leendnec. Elso
hasna,

haſſna, hitőnc nec erőſſége: Málc, aſſ beretet
 nekis ſolgal, hog' egg' kenérből eſőnc, eg'
 borból iſőnc, eg' atafiac vagőnc, beretethe-
 nis egg'ec nec kellene lennőnc. Ac kenér,
 ab bor allacodalom, békeſeg nec iele. Ac ke-
 neret meg ſütic, ab buſát meg őrlc, n'omo-
 ruſágnac iele, aſſ ſőlőt meg tőric, meg ſay-
 toſác, kereſt nec iedjéle. Ac kereſt nec
 ſoc őrdőge vagőnc, teſte, eſſ viláſ, kéſertet,
 nints életőnc n'omoruſág nekül. Ertűc im-
 már hog' aſſ vég' vatſora hitőnc nec iele, aſſ
 iel kedeg nem egg' hanem látbatatlan
 igéret nec auag' aiandécnac láthato eſſegere.
 Ac Chriſtusnac ſent teſtét, ſent vétet nem
 láttuc, kibe hitőnc által egg'eſtűlőnc, egg'ec
 vagőnc, ſ' mi bennőnc, mi ſ' benne: minc-
 mū egg'eſüléſt moſt meg nem erthetőnc, de
 meg láttuc meg ſinrűl ſinre. Ab bort, ac
 kenéret, auvizet, kibe kereſtelkedőnc, lát-
 tuc: eſſ mell' biſonniál láttuc, oll' biſonniál kel-
 hinnőnc Chriſtusnac diſőült teſtēbe ma-
 goncat réſeſec nec lenni, mert at eſſegert hi-
 iába nem nittác ki ha bor nintsen ap pin-
 eſeben. Aſſ vég' vatſorarol ennit, máſolgor
 talám Iſten acarattából többet ſollőnc,

AZ ODOZATROL

O ij Eſpao

EZ papác reñde het hitnec ielit czi
náltác, mi kiualtképpen kettőrül bol
ronc czac, ac kerejtsegrül, es aš vég vatso
rárol, mert eckettót tugguc hog' Istenül
vadnac, Em mostániac aš odošatrolis locat
bolnac, de meg mondóc oda fel hog' min
den hiti ielbe kettőnec kell lenni, Isten igé
iēnec, aš aš, igéretnec, es állatnac. Aš odo
šatban aš ige meg vašon, aš állat nintsen,
ašert hitnec ielēnec nem igen mont hatnóc
de mondhatatlan búcség minekōnc aš odo
šat. es leben Isten igéiēnec predicalatābol.
Es ap predicatornac igaš predicalafānac
vg' kell hinnōnc, mint ha Isten vnnōnma
ga bolna nekōnc, es bišonnai ūnmaga bol
ap predicator által, Mat. 10. De hog' aš odo
šatot incābb meg ertšuc aš gōnāšrol bol
šonc keuešet.

AZ G'ONASROL

AD Diác ige, Confiteri, nēmico
ron hālat tešen, mint ditišni, nēmico
ron hālat adni, nēmico
ron vallani, gōnni.
Immār mi mint hog' ket' állat ellen vērke
šōnc, Isten ellen ember ellen, aš onképpen
kettőnec kell gōnnōnc, Istenec es ember
nec, es écképpen kettő aš gōnās. Ammīcor
kešeg velluc, gōnnuc. bānōnket valakinec
lāt

hát accor kőőrgőnc annac engejtellűc afe
kőuettűc wter. Immár micor Isten nec gon
ruc am mi bűnőnket tehát wter kőuettűc,
engejtellűc, hog' az w bent fiánac érdeme
ert meg botfásson nekőnc. Ember ellen
ket képpen vétkeőnc, vag' beőedőnckel
vag' életőnckel, vag' lelkebe bántottuc meg
vag' testebe, ioőágaba, hirebe, neuēbe. Azert
ackiket meg bántottonc, gonionc meg a
őocnac, az az, kőuettűc meg, engejtellűc
meg, elégitűc meg, auag' ha mi ellenőnc
lűtt valami botfássonc meg nekic, ha est
teengűc, iele hog' az Istenis meg botfatta
nekőnc am mi bűneinket. Régenten essele
sugás, gonás nem volt hanem lőltis embe
reket őertettenc, aőocat Diaconosocnac
hittac, most cāplānocnac, kie beő kinec mi
naualāia volt ment, vag' tanats kerdeni,
vag' tanulni valami dologba, vag' lelki vi
gasztalást venni. Ha valami dologbolki
nem tudott felelni, ennec tanatsāual elt, ha
mit nem tudott hitnec agasztuban, meg
kerdette, meg tanulta. Ha bűnēnec esmēre
tēből felelmes volt, meg rettent, vigasztalást
odoőator vűtt. Monthatatlan őep dologoc
volnānac eőec mostanis, de tuggātoc men
ni őertelen saytalansāg leően em mostani
O ij gonāloc

gonáfoeba. Amag az Istenec igéieből (sem
mi bent nec érdemét nem monta elő) meg
odofta, ezt monduán: Az yr mindenható
Isten az w bent fiánac, ac Christus Iesusnac
érdemes halálánac általa meg botfássa at
te büneidet. Ez odoftatnac hiuen az g'ono
üdüöjül. Valamicor hiß az Isten igéienec
mindencor odoftatot, de kiualtképpen ha
czac témmagadnac boldand ap pap talám
bisonosb lehetg benne. Azért io es dicsere
tes ckeppen odoftatnanc. Mindent az w
hite odoz meg, mindent az w hitetlenlege
kötög meg, ha hiß odoftott vag: ha nem, kö
tögöt vag. De errül egébcor többet boldonc.

Ammit igentem vala nectec Afántfiái
üdüönc, es helnec enni boldosságába im
meg attam nem vg' mint kellene, de czac
mint lehetett. Ha eleget nem tehettem ed
dolognac, megis at ti io voltotokért io ne
uen vébítec: Isten tisztességére czelekettem,
nectec üdüöflegtecre, mell' üdüöfles
get aggon minékönc Aia, fiu,
bent lélec. Amen. Imág
g'atoc érettem,

T A B L A

At tiſ parantſolatnac eleie.	A ij.
Aſ Iſteni eſmeretrül.	A iij.
Aſ emberi eſmeretrül.	A iij.
Aſ eredet bünrül.	A iij.
Ap parantſolatocrol.	B i.
Ap parantſolat három haſnárol.	B i. és iij.
Aſ Babad acaratrol.	B viij.
Aſ Iſten acarattárol	C iij.
Aſ czelekedetrül.	D i.
Ac két igafuláſrül.	D iij.
Ap parantſolatocrül ren.	D viij. az ij. Delig
Ac Credorol.	H i.
Ac Credogagatrol.	H ij. az böüüg.
Aſ imátſagrol.	L ij.
Am Mi atáncrol.	L ij.
Ah hitnec perſeurül.	M v.
Ah hitnec ielírül.	M viij.
Aſ áldogatrol.	M viij.
Ac kerejtſegrül.	N z.
Aſ vég vatſorárol.	N viij.
Aſ odogatrol.	O iij.
Aſ gonáſrol.	O iij.

Egenn esmerneec meg mindenec hog

Ast monga üdüöjtenc az vég varforáni:

gn' tanítvánim vattoc, ha egmáñ Percitrec, Io, 13

Sum ea libris Georgij
Schirmeri lib: anno
1705. die 28 Octobr
[Signature]